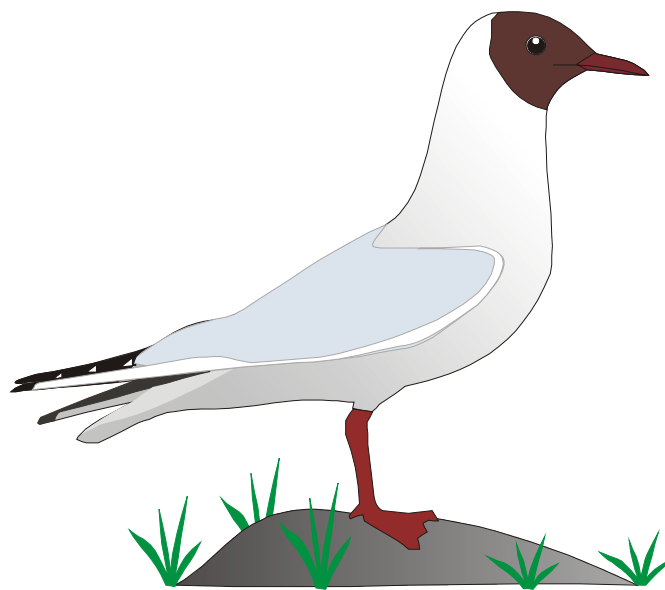

JÄRVENPÄÄN LINTURANNAN LINNUSTOSELVITYS 2001

© Ari Lavinto 2001

Järvenpään kaupunki
Ympäristötutkimus Oy Metsätähti
Juha Honkala
Ari Lavinto

©Kuvat ja kannen piirros Ari Lavinto 2001
Versio 28.8.2001

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	4
1.0 JOHDANTO	5
2.0 AINEISTO JA MENETELMÄT	7
3.0 SÄÄ	7
4.0 LINTURANNAN NATURA –ALUE	10
4.1 POHJUKKA	10
4.1.1 KUVAUS	10
4.1.2 LINNUSTO	10
4.2 LUOTEISRANTA	12
4.2.1 KUVAUS	12
4.2.2 LINNUSTO	12
4.3 KAAKKOLANRANTA	14
4.3.1 KUVAUS	14
4.3.2 LINNUSTO	14
4.4 VANHANKYLÄNLAHTI	16
4.4.1 KUVAUS	16
4.4.2 LINNUSTO	16
4.5 KOKO LINTURANTA	18
4.5.1 LINNUSTO	18
4.5.2 MUUTOKSET LINTURANNAN LINNUSTOSSA 1991 – 2001	18
4.5.3 LINTURANNAN HOITOSUOSITUKSIA JA –EHDOTUKSIA	21
5.0 TAIDETALO	23
5.1 KUVAUS	23
5.2 LINNUSTO	23
5.3 JOHTOPÄÄTÖKSET	23
6.0 LUOTEISRANNAN PELTO	23
6.1 KUVAUS	24
6.2 LINNUSTO	24
6.3 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
7.0 VANHANKYLÄNNIEMEN PELTO	25
7.1 KUVAUS	25
7.2 LINNUSTO	26
7.3 JOHTOPÄÄTÖKSET	26
Lähteet	27
REVIIRIKARTAT	28
Liitteet	39

TIIVISTELMÄ

Järvenpään Linturannan Natura-alueen ja sen ympäristön linnustoa on tutkittu vuosina 1991, 1996 ja 2001. Maapinta-alaltaan 0,63 km² tutkimusalueella elinympäristöt vaihtelevat Natura-alueen kosteista luhtarannoista ja rantametsistä Natura-aluetta ympäröiviin peltoihin ja kulttuuriympäristöihin.

Natura-alue on jaettu neljään osa-alueeseen, jotka ovat Vanhankylänlahti, Kaakkolanranta, Luoteisranta ja Pohjukka. Natura-alueen välittömään läheisyyteen on rajattu lisäksi kolme osa-alueita, Taidetalo, Luoteisrannan pelto ja Vanhankylänniemen pelto, joiden merkitystä Natura-alueen suoja-alueina tutkittiin. Taidetalon osa-alueen linnustoa on tutkittu vain vuonna 2001.

Vuonna 2001 tutkimuksen päämäärät olivat selvittää linnustossa tapahtuneet muutokset sekä Natura-alueeseen rajautuvien alueiden linnustollinen merkitys. Tutkimuksen päämääränä oli myös tuottaa taustatietoa Järvenpään yleiskaavan suunnitteluun. Tutkimusmenetelmänä käytettiin neljän päälaskennan kartoitusmenetelmää.

Kymmenen vuoden kuluessa on saatu hyvä kuva linnuston pitkäaikaiskehityksestä. Vuonna 2001 tutkimusalueella tavattiin 42 pesivää lintulajia. Pesiviä pareja arvioitiin olevan 432. Kymmenen vuotta aiemmin pesiviä lintulajeja oli 46 ja pareja 1070.

Huomattavin muutos kymmenen vuoden aikana on tapahtunut pesivien naurulokkien ja vesilintujen määrissä. Naurulokkien lukumäärä on vähentynyt vuoden 1991 800 parista noin 200 pariin. Vielä 1990-luvun alussa naurulokkeja pesi useana yhdyskuntana koko Linturannan alueella, mutta 2001 jäljellä oli enää yksi yhdyskunta aivan alueen pohjoisosassa. Vesilintujen määrä on laskenut 58 parista (1991) 20 pariin (2001). Vesilintujen taantuma on yhteydessä naurulokkikannan taantumiseen. Lokkien vähennyttä vesilinnut eivät jää alueelle pesimään yhtä runsaina, koska lokkien tarjoama suoja on heikentynyt.

Alueen peltolinnuista taantuivat kymmenen vuoden aikana kuovi, töyhtöhyppä ja kiuru. Töyhtöhyppä on hävinnyt pesimälinnustosta kokonaan. Vuonna 1991 töyhtöhyppiä pesi vielä 4 paria. Kiuru taantui 5 parista 2 pariin. Peltolinnuston taantumisen syyksi Suomessa arvellaan tehomaataloutta.

Pesiviä varpuslintuja tutkimusalueella tavattiin vuonna 1991 26 lajia ja 170 paria. Vuonna 2001 luvut olivat 26 ja 193. Varpuslinnuista runsaimmat olivat koko kymmenvuotiskautena ruokokerttunen, pajusirkku, pajulintu ja peippo.

Vanhankylälahden pellolla on merkitystä kuovin ja naurulokkien ruokailualueena. Luoteisrannan pellolla asustaa mm. ruoko- ja luhtakerttusia. Taidetalon osa-alueen linnusto oli tyypillistä kulttuuribiotooppien lajistoa eikä alueella ole elinympäristönä suurtakaan merkitystä Linturannan kosteikkolajeille. Kaikki kolme reuna-alueita ovat kuitenkin erittäin tärkeitä Natura-alueen suojavyöhykkeitä.

Tuusulanjärven Natura-alueille ollaan paraikaa laatimassa hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Linturannan alueella on esiin noussut koko joukko linnuston elinoloja parantavia ehdotuksia mm:

- pienpetojen loukkupyynti
- rantapalteleiden poistaminen
- Luhtarantojen avoimuuden palauttaminen
- Vanhankylänlahden laskeutusaltaan parantaminen ja uusien laskeutusaltaiden suunnittelu ja toteuttaminen

1.0 JOHDANTO

Linturannan alueen linnustoa on selvitetty aiemmin vuosina 1991 ja 1996. Vuonna 2001 uusittiin aiemmat laskennat. Päämääränä oli selvittää linnuston nykytila ja tarkastella lintukannoissa tapahtuneita muutoksia sekä tuottaa tietoa Järvenpään uuden yleiskaavan pohjaksi. Samalla pohdittiin mahdollisuuksia lintujen elinolojen parantamiseksi.

Vuoden 2001 selvityksessä erityistä huomiota kiinnitettiin Natura-alueen lähialueiden merkitykseen linnustolle. Tämän vuoksi Taidetalon ympäristö otettiin uutena alueena mukaan tutkimusalueeseen. Samalla aikaisemmissa selvityksissä käytettyjä rajauksia muutettiin selkeämmiksi.

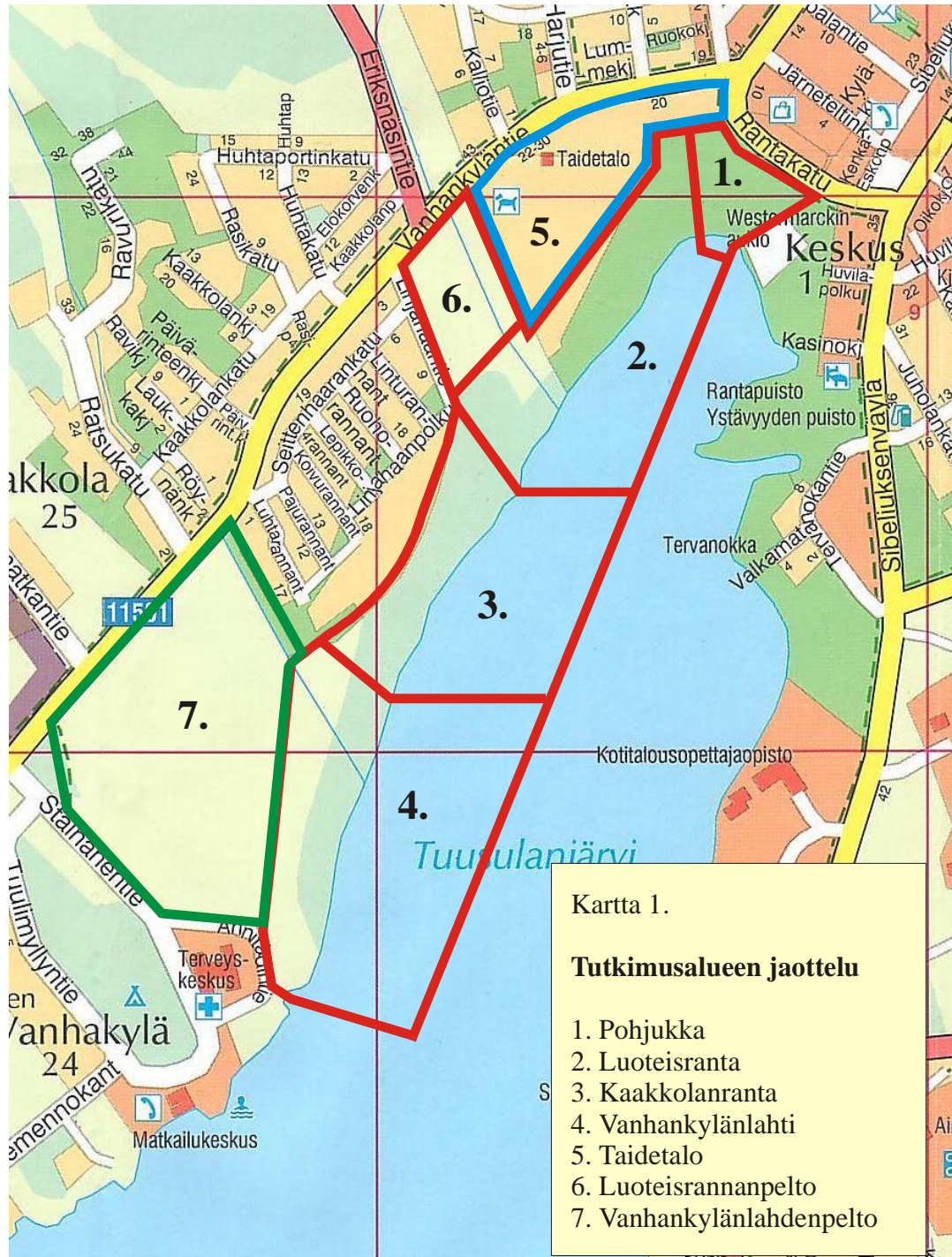
Selvityksen tulokset esitellään pitkälti taulukoissa ja raportin loppuun sijoitetuilla reviirikartoilla. Alueita ja niiden linnustoa luonnehditaan lyhyesti ja eri vuosien tuloksia verrataan toisiinsa. Raportissa esitetään myös hoitosuosituksia ja -ehdotuksia linnuston elinolojen turvaamiseksi.

Kiitos Järvenpään kaupunginarkkitehdille Ilkka Holmilalle sujuvasta yhteistyöstä ja Seppo Niiraselle lisähavainnoista alueelta.

Tuusulassa 28.8.2001

Juha Honkala

Ari Lavinto

2.0 AINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkittavana alueena oli Järvenpään Linturannan Natura-alue, Vanhankylänniemen ja Luoteisrannan pellot ja Taidetalon ympäristö (*Kartta 1.*). Tutkimusalueen maapinta-ala on 0,63 km², vesialueet mukaan luettuna 0,97 km². Alueet on tutkittu samalla menetelmällä myös vuosina 1991² ja 1996³ paitsi Taidetalon osa-alue, joka uutena alueena tutkittiin vuonna 2001 ensimmäistä kertaa.

Pesimälinnuston selvittämiseen käytettiin neljän päälaskennan kartoitusmenetelmää¹. Alue tutkittiin neljänä aamuna kahden laskijan voimin ja havaitut linnut merkittiin suurimittakaavaiseen maastokarttaan. Havaintoaineistoa kartutettiin lisäkäynneillä mm. etsimällä yölaulajia. Vesilintujen parimääriä selvitettiin erillisillä laskentakäynneillä. Havainnot siirrettiin maastokartoista lajikartoille, joista tehtiin havaintokoosteet ja lopullinen parimäärätulkinta. Neljän kerran kartoitusmenetelmällä saadaan hyvä kuva alueiden pesimälinnustosta, joskin reviirien lukumääriä arvioitaessa aineisto jää hieman niukaksi.

Osa-alueiden rajausta muutettiin aiemmista vuosista siten, että Harjuvaaran asuinrakennukset liitettiin Taidetalon osa-alueeseen. Vuosien 1991 ja 1996 parimäärätaulukoihin tehtiin vastaavat muutokset.

3.0 SÄÄ

Huhtikuun alussa oli lämmin sääjakso, joka päättyi kuun puolivälissä takatalveen. Samoihin aikoihin jäät lähtivät Tuusulanjärvestä. Toukokuun alkupuoli oli lämmin. Kuun lopulla alkoi viileä ja sateinen jakso, joka jatkui kesäkuun puoliväliin saakka. Juhannuksen alla säätyyppi muuttui kuivaksi ja lämpimäksi jatkuen samanlaisena koko heinäkuun.

Kolea alkukesä viivästytti lintujen muuttoa ja pesinnän aloittamista, esim. ruokokertusen muutto oli vielä 3.6 osittain kesken. Varhain pesintänsä aloittaneet linnut kärsivät alkukesän kylmästä ja sateisesta säästä. Keskipäivän lämpimät suosivat pesintöjä.

Näkymä Tuusulanjärven pohjoispään Natura-alueelle Vanhankylänlahden luhdan rantatörmältä. Luhdan reunaan avovesialueen tuntumaan on muodostunut maavalli, jolla kasvaa kapeana nauhana puita ja pensaita.

Linturannan luhdan kasvillisuus on hyvin rehevää. Sara-, osmankäämi-, vehka- ja raatekasvustoista muodostuu vaihtelevia elinympäristöjä.

Linturannan edustalla kasvaa matalassa rantavedessä kymmeniä metrejä leveää ulpukkavyö.

Linturannan luhtia ja rantametsiä halkovat monet veneuomat. Veneuomat ovat vesilinnuille suojaisia ruokailupaikkoja. Kaakkolanrannassa uomien kaivaminen on kuivattanut rantoja, koska läjitysmassat on jätetty uomien viereen.

4.0 LINTURANNAN NATURA -ALUE

Linturannan Natura-alue jaettiin aiemman käytännön mukaisesti neljään osa-alueeseen: Pohjukkaan, Luoteisrantaan, Kaakkolanrantaan ja Vanhankylänlahteen. Luoteisrannassa aiemmin käytettyjä rajauksia muutettiin siirtämällä Harjuvaaran pihapiiri uuteen Taidetalon osa-alueeseen ja Luoteisrannan pelto erotettiin omaksi alueekseen. Kukin osa-alue kuvataan lyhyesti ja lopuksi tehdään yhteenveto koko Linturannan linnustosta ja esitetään johtopäätökset. Linturantaan rajoittuvat osa-alueet Taidetalo, Luoteisrannanpelto ja Vanhankylänniemenpelto esitellään luvuissa 5 - 7.

4.1 POHJUKKA

Maata 0,05 km²
 Vettä 0,01 km²
 Yhteensä 0,06 km²

Rantaa 0,13 km

Päälaskennat: 30.4, 9.5, 28.5 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 17.4, 19.4, 23.4, 27.6 ja 29.6

4.1.1 KUVAUS

Pohjukka rajoittuu maan puolelta Rantapuistoon ja läheisten omakotitalojen pihapiireihin. Rantakatu on aikoinaan rakennettu osittain luhtarannan päälle ja autoliikenne kulkee aivan lintujen pesimäalueen tuntumassa.

Pohjukka on hyvin kostea, muutaman uoman halkoma rehevä, raatetta, vehkaa, osmankäämejä, ruokoa ja saroja kasvava luhta. Aivan luhdan keskelle on juurtunut muutamia pajupensaita.

4.1.2 LINNUSTO

Linturannan korkein pesimätiheys on naurulokkiyhdykskunnan ansiosta Pohjukan alueella, vain kivenheiton päässä Prisma-ostoskeskuksesta ja Rantapuistosta. Lokkiyhdykskunta on kuitenkin pienentynyt aiempien vuosien 600 parista 200 pariin (*Taulukko 1.*). Myös yhdyskunnan liepeillä pesivien vesilintujen määrä on vähentynyt kymmenessä vuodessa alle puoleen.

Vuonna 2001 Pohjukassa arvioitiin pesivän neljä paria sinisorsia sekä lapasorsapari. Myös vaatelias ja vähälukuinen luhtakana piti alueella reviiriä.

Varpuslintujen kannoissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia kymmenvuotiskaudella. Ruokokerttunen on kuitenkin runsastunut: vuonna 2001 Pohjukassa pesi yhdeksän paria kun vuonna 1991 pareja oli kuusi ja 1996 viisi. Uutena pesimälajina vuonna 2001 Pohjukan alueella havaittiin rytikerttunen.

Taulukko 1. Pohjukan osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos 91-96	Muutos 96-01	Muutos 91-01
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²			
Silkkiiikku	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Haapana	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Tavi	2	40	1	20	0	0	-1	-1	-2
Sinisorsa	4	80	3	60	4	80	-1	1	0
Lapasorsa	3	60	1	20	1	20	-2	0	-2
Punasotka	0	0	1	20	0	0	1	-1	0
Tukkasotka	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Fasaani	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Luhtakana	0	0	0	0	1	20	0	0	1
Luhtahuitti	2	40	1	20	0	0	-1	-1	-2
Liejukana	0	0	1	20	0	0	1	-1	0
Nokikana	3	60	3	60	1	20	0	-2	-2
Taivaanvuohi	0	0	0	0	1	20	0	1	1
Rantasipi	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Naurulokki	600	12000	600	12000	200	4000	0	-400	-400
Kalalokki	1	20	1	20	0	0	0	-1	-1
Västäräkki	0	0	0	0	1	20	0	1	1
Satakieli	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Ruokokerttunen	6	120	5	100	9	180	-1	4	3
Rytikerttunen	0	0	0	0	1	20	0	1	1
Pensaskerttu	0	0	0	0	1	20	0	1	1
Pajulintu	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Talitiainen	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Harakka	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Varis	1	20	0	0	0	0	-1	0	-1
Punavarpunen	0	0	1	20	0	0	1	-1	0
Keltasirkku	1	20	1	20	0	0	0	-1	-1
Pajusirkku	0	0	0	0	2	40	0	2	2
Yht.	632	12640	619	12380	222	4440	-13	-397	-410
Lajeja	19		12		11				
Ilman naurulokkia	32	640	19	380	22	440	-13	3	-10

4.2 LUOTEISRANTA

Maata 0,13 km²
 Vettä 0,08 km²
 Yhteensä 0,21 km²

Rantaa 0,58 km

Päälaskennat: 30.4, 9.5, 28.5 ja 11.6.

Lisäkäynti: 22.5, 27.6

4.2.1 KUVAUS

Luoteisranta on hyvin rehevää, sarojen, osmankäämien, kurjenmiekkujen, raatteiden ja vehkakasvustojen kirjomaa luhtarantaa. Rannan puolella on kosteaa koivumetsää ja lähes läpitunkematonta pajukkoa. Myös laaja mesiangervokasvusto kuuluu osana alueeseen. Luoteisrannan eteläpäässä on pieni, pääasiassa halavia kasvava kostea metsikkö. Alueen pohjoispäässä on karpalosuo, joka on metsittymässä koivikoksi. Luoteisrannan luhtaa halkoo muutama veneuoma. Rannan edustalla kasvaa laaja ulpukkavyö.

Luoteisrannan rajausta muutettiin aiemmista vuosista erottamalla Luoteisrannan pelto omaksi osa-alueekseen (kts. Luoteisrannan pelto 6.0) ja liittämällä Harjuvaaran pihapiiri Taidetalon osa-alueeseen (kts. Taidetalo 5.0).

4.2.2 LINNUSTO

Luoteisrannassa oli pesiviä lajeja vuonna 2001 saman verran kuin vuonna 1996, parien määrä sen sijaan kasvoi hieman (*Taulukko 2.*). Vuoteen 1991 verrattessa alueen linnusto on taantunut, sillä pesivien naurulokkien häviämisen myötä alueen vesilintukanta on pienentynyt. Varpuslintukannoissa ei kymmenen vuoden aikana ole tapahtunut merkittävää muutosta.

Runsaimmat pesimälinnut Luoteisrannassa 2001 olivat ruokokerttunen, pajulintu ja pajusirkku. Alueen uusia pesimälajeja olivat rehevien lintuvesien vähälukuinen asukas, heinätavi, sekä telkkä, lehtokurppa ja kultarinta.

Kuovilla oli reviiri rantasuolla, mutta pesinnän edistymisestä ei havaittu merkkejä. Tiheässä rantaruovikossa pesi kaksi paria rytikerttusia.

Taulukko 2. Luoteisrannan osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos	Muutos	Muutos
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	91-96	96-01	91-01
Silkkiiukku	7	58	4	33	1	8	-3	-3	-6
Haapana	1	8	1	8	0	0	0	-1	-1
Tavi	2	17	1	8	2	17	-1	1	0
Sinisorsa	4	33	2	17	3	25	-2	1	-1
Lapasorsa	2	17	1	8	0	0	-1	-1	-2
Heinätavi	0	0	0	0	1	8	0	1	1
Punasotka	2	17	0	0	0	0	-2	0	-2
Tukkasotka	1	8	1	8	0	0	0	-1	-1
Telkkä	0	0	0	0	1	8	0	1	1
Fasaani	3	25	0	0	0	0	-3	0	-3
Luhtahuitti	1	8	0	0	0	0	-1	0	-1
Nokikana	2	17	1	8	1	8	-1	0	-1
Lehtokurppa	0	0	0	0	2	17	0	2	2
Taivaanvuohi	2	17	1	8	1	8	-1	0	-1
Kuovi	1	8	1	8	1	8	0	0	0
Rantasipi	1	8	1	8	0	0	0	-1	-1
Naurulokki	120	1000	0	0	0	0	-120	0	-120
Kalatiira	2	17	0	0	0	0	-2	0	-2
Punarinta	1	8	0	0	2	17	-1	2	1
Satakieli	4	33	3	25	1	8	-1	-2	-3
Pensastasku	1	8	0	0	0	0	-1	0	-1
Räkättirastas	0	0	0	0	1	8	0	1	1
Punakylkirastas	0	0	1	8	0	0	1	-1	0
Viitasirkkalintu	0	0	1	8	0	0	1	-1	0
Ruokokerttunen	9	75	13	108	12	100	4	-1	3
Rytikerttunen	0	0	1	8	2	17	1	1	2
Kultarinta	0	0	0	0	1	8	0	1	1
Pensaskerttu	3	25	0	0	0	0	-3	0	-3
Lehtokerttu	2	17	1	8	2	17	-1	1	0
Pajulintu	7	58	5	42	7	58	-2	2	0
Kirjosieppo	1	8	0	0	0	0	-1	0	-1
Sinitäinen	0	0	0	0	1	8	0	1	1
Talitiäinen	1	8	1	8	1	8	0	0	0
Harakka	1	8	1	8	2	17	0	1	1
Varis	0	0	1	8	0	0	1	-1	0
Peippo	2	17	2	17	2	17	0	0	0
Punavarpuunen	0	0	1	8	2	17	1	1	2
Pajusirkku	8	67	5	42	8	67	-3	3	0
Yht.	191	1592	50	417	57	475	-141	7	-134
Lajeja	27		23		23				

4.3 KAAKKOLANRANTA

Maata 0,07 km²
 Vettä 0,10 km²
 Yhteensä 0,17 km²

Rantaa 0,45 km

Päälaskennat: 9.5, 28.5, 3.6 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 30.4 ja 27.6

4.3.1 KUVAUS

Kaakkolanrannan valoisa, nuoria koivuja kasvava kosteapohjainen metsä muodostaa selkeän kokonaisuuden Linturannassa. Koivikko rajautuu kiinteän maan puolella omakotitalojen pihoihin ja sitä halkovat lukuisat veneuomat. Uomia on viime vuosina ruopattu auki ja myös puustoa on raivattu Natura-alueelta. Samalla koivikon luonnontilaisuus on kärsinyt.

Koivikon ja järven välissä on kapea avoin luhta. Vesialueella kasvaa ulpukkavyö.

4.3.2 LINNUSTO

Kaakkolanrannan pesimälinnuston parimäärä on pienentynyt neljänneksellä aiempien tutkimusvuosien tasosta. Lajimäärä on kuitenkin ollut sama vuosina 1996 ja 2001.

Runsaimpia pesimälintuja ovat räkättirastas, ruokokerttunen, pajulintu, lehtokerttu ja peippo. Alueelle uusina pesimälajeina vuonna 2001 tavattiin punarinta ja kultarinta.

Telkkiä arvioitiin pesivän alueella kaksi paria ja sinisorsia yksi pari.

Kuhankeittäjä pesi Kaakkolanrannassa vuonna 1984. Myöhemminkin 80- ja 90 luvuilla on Linturannan alueelta useita kuhankeittäjähavaintoja. Viimevuosien koivikon raivaukset ovat heikentäneet aluetta kuhankeittäjäbiotooppina. Samalla alue on huonontunut myös vaarantuneeksi luokitellun pikkutikan kannalta. Pikkutikka kuuluu lähes vuosittain Linturannan ja varsinkin läheisen Vanhankylänniemen pesimälajistoon.

Taulukko 3. Kaakkolanrannan osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos	Muutos	Muutos
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	91-96	96-01	91-01
Tavi	2	29	0	0	0	0	-2	0	-2
Sinisorsa	1	14	2	29	1	14	1	-1	0
Punasotka	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Telkkä	0	0	1	14	2	29	1	1	2
Fasaani	3	43	2	29	2	29	-1	0	-1
Kuovi	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Rantasipi	0	0	1	14	0	0	1	-1	0
Sepelkyyhky	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Rautiainen	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Punarinta	0	0	0	0	1	14	0	1	1
Satakieli	2	29	1	14	2	29	-1	1	0
Leppälintu	0	0	1	14	0	0	1	-1	0
Mustarastas	0	0	1	14	0	0	1	-1	0
Räkättirastas	6	86	8	114	4	57	2	-4	-2
Punakylkirastas	4	57	2	29	2	29	-2	0	-2
Ruokokerttunen	4	57	5	71	5	71	1	0	1
Kultarinta	0	0	0	0	1	14	0	1	1
Pensaskerttu	1	14	0	0	1	14	-1	1	0
Lehtokerttu	2	29	2	29	4	57	0	2	2
Mustapääkerttu	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Pajulintu	6	86	5	71	4	57	-1	-1	-2
Harmaasieppo	2	29	0	0	1	14	-2	1	-1
Kirjosieppo	3	43	3	43	1	14	0	-2	-2
Sinitiainen	2	29	4	57	3	43	2	-1	1
Talitiainen	3	43	5	71	2	29	2	-3	-1
Harakka	1	14	1	14	1	14	0	0	0
Varis	1	14	0	0	0	0	-1	0	-1
Peippo	8	114	8	114	4	57	0	-4	-4
Viherpeippo	0	0	3	43	0	0	3	-3	0
Punavarpuinen	1	14	1	14	1	14	0	0	0
Pajusirkku	1	14	3	43	1	14	2	-2	0
Yht.	58	829	59	843	43	614	1	-4	-4
Lajeja	24		20		20				

4.4 VANHANKYLÄNLAHTI

Maata	0,08 km ²
Vettä	0,15 km ²
Yht.	0,24 km ²

Rantaviiva 0,58 km

Päälaskennat: 9.5, 28.5, 3.6 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 30.4, 27.6 ja 29.6

4.4.1 KUVAUS

Vanhankylänlahti on noin 8 hehtaarin suuruinen, vajaat 600 metriä pitkä ja 100-150 metriä leveä, sarainen luhtaranta. Lännessä ranta rajoittuu korkeaan rantatörmään, jonka takana aukeaa Vanhankylänniemen pelto. Järven puolella ranta on matala ja upottava. Avovedessä kasvaa leveä ulpukkavyö. Vanhankylänlahden pohjoisosassa ja lahtea reunustavan rantapenkereen alaosassa kasvaa tiheitä pajupensaikkoja. Joukossa on myös harvinaista pohjanpajua. Etelässä Vanhankylänlahti vaihtuu vähitellen mesiangervokasvustojen ja rantametsien kautta Vanhankylänniemen kulttuurimaisemaan.

Järven vedenpinnan säätelystä johtuen on rantaviivaan muotoutunut maavalli eli palle. Palle estää tulvien nousua luhtarannalle. Palteen päälle on juurtunut koivuja, leppiä ja pajupensaita.

Lahden pohjoisosaan, luhdalle pellon reunaan on kaivettu laskeutusallas. Altaan pinta-ala on n. 0,18 ha. Kaivuun yhteydessä maamassat on läjitetty altaan reunoille, luhtarannan päälle 20 metriä leveiksi valleiksi.

4.4.2 LINNUSTO

Vuonna 2001 vesilinnuista Vanhankylänlahdella todettiin yksi pari silkkiuikkua ja tukkasotkia ja kaksi paria sinisorsia. Vanhankylänlahden runsaimmat linnut olivat ruokokerttunen ja pajusirkku. Lisäksi pesimälinnustoon kuului mm. kolme paria taivaanvuohia, pensassirkkalintu ja luhtakerttunen.

Selkeimmät pitkäaikaismuutokset edellisiin laskentoihin verrattuna ovat naurulokkien häviäminen lahdelta ja vesilintukato. Vesilintujen parimäärä on pienentynyt alle viidesosaan kymmenessä vuodessa. Vuonna 1991 lahdella pesi 15 sellaista lajia jotka eivät enää pesineet vuonna 2001. Vuonna 2001 havaitsematta jääneistä aiemmista pesimälajeista peräti 11 on kosteikkolajeja. Joukossa ovat mm. haapana, punasotka, luhtahuitti, pikkulokki, kalatiira ja keltävästäräkki. Vuonna 2001 Vanhankylänlahden pesimälinnustosta puuttumaan jääneet naurulokki, heinätavi, lapasorsa ja tavi pesivät kuitenkin muilla Linturannan osa-alueilla. Uusia tulokkaita oli kaksi: mustarastas ja puukiipijä.

Taulukko 4. Vanhankylänlahden osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos 91-96	Muutos 96-01	Muutos 91-01
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²			
Silkkiiukku	4	50	1	13	1	13	-3	0	-3
Haapana	3	38	0	0	0	0	-3	0	-3
Tavi	3	38	0	0	0	0	-3	0	-3
Sinisorsa	6	75	2	25	2	25	-4	0	-4
Lapasorsa	3	38	1	13	0	0	-2	-1	-3
Heinätavi	1	13	0	0	0	0	-1	0	-1
Punasotka	2	25	0	0	0	0	-2	0	-2
Tukkasotka	1	13	1	13	1	13	0	0	0
Fasaani	4	50	1	13	0	0	-3	-1	-4
Luhtahuitti	1	13	0	0	0	0	-1	0	-1
Taivaanvuohi	3	38	2	25	3	38	-1	1	0
Rantasipi	1	13	0	0	1	13	-1	1	0
Pikkulokki	1	13	0	0	0	0	-1	0	-1
Naurulokki	80	1000	0	0	0	0	-80	0	-80
Kalatiira	2	25	1	13	0	0	-1	-1	-2
Sepelkyyhky	0	0	1	13	0	0	1	-1	0
Keltävästäräkki	1	13	0	0	0	0	-1	0	-1
Satakieli	2	25	0	0	3	38	-2	3	1
Mustarastas	0	0	0	0	1	13	0	1	1
Pensassirkkalintu	1	13	2	25	1	13	1	-1	0
Ruokokerttunen	21	263	14	175	18	225	-7	4	-3
Viitakerttunen	1	13	0	0	0	0	-1	0	-1
Luhtakerttunen	2	25	1	13	1	13	-1	0	-1
Pensaskerttu	3	38	4	50	3	38	1	-1	0
Lehtokerttu	1	13	0	0	1	13	-1	1	0
Pajulintu	2	25	0	0	2	25	-2	2	0
Kirjosieppo	1	13	0	0	1	13	-1	1	0
Sinitäinen	1	13	0	0	1	13	-1	1	0
Talitiainen	2	25	0	0	1	13	-2	1	-1
Puukiipijä	0	0	0	0	1	13	0	1	1
Harakka	1	13	1	13	0	0	0	-1	-1
Varis	0	0	1	13	0	0	1	-1	0
Peippo	2	25	0	0	1	13	-2	1	-1
Punavarpunen	2	25	1	13	2	25	-1	1	0
Keltasirkku	1	13	1	13	0	0	0	-1	-1
Pajusirkku	8	100	6	75	6	75	-2	0	-2
Yht.	167	2088	41	513	51	638	-126	10	-116
Lajeja	32		17		20				
Paria/km ² ilman naurulokkia	87	1088	41	513	51	638			

4.5 KOKO LINTURANTA

Maata 0,33 km²
 Vettä 0,34 km²
 Yhteensä 0,67 km²

Rantaa 1,75 km

4.5.1 LINNUSTO

Linturannan Natura-alueella tavattiin vuoden 2001 laskennoissa 38 pesimälajia. Parimääräksi arviottiin 373. (*Taulukko 5*). Lintutiheys oli 1166 paria neliökilometrillä. Ilman naurulokkeja tiheys oli 541 paria neliökilometrillä.

Vesilintuja tavattiin pesivinä seitsemää lajia. Vesilintujen kokonaisparimäärä oli 20. Puolisukeltajia oli 14 paria. Runsainta lajia, sinisorsaa, arvioitiin olevan kymmenen paria. Taveja havaittiin kaksi paria ja lapasorsia ja heinätaveja kumpaakin yksi pari. Sukeltajasorsista tavattiin pesivinä kuusi paria: telkkiä kolme, silkkiuikkuja kaksi ja tukkasotkia yksi paria. Vesilintujenpoikuelaskennoissa 6.7. tavattiin Tervanokan - Vanhankylänniemen alueella 13 sinisorsapoikuetta, joissa oli yhteensä 63 poikasta. Suurimmassa poikueessa oli 8 poikasta. Keskimääräinen poikuekoko oli 4,8. Muista vesilinnuista tavattiin alueelta vain telkkäemo ja 4 poikasta. Sinisorsista osan otaksuttiin pesineen muualla kuin Linturannan tutkimusalueella.

Luhtakanalla oli pysyvä reviiri Pohjukassa ja nokikanoja alueella havaittiin kahdella reviirillä.

Kahlaajista Linturannan alueella tavattiin neljä lajia, joista taivaanvuohia oli viisi, uutena lajina lehtokurppia kaksi ja rantasipejä ja kuoveja yksi reviiri.

Pohjukan alueella arvioitiin pesivän 200 paria naurulokkeja. Lisäksi Harjuvaaran pihapiirissä tavattiin kaksi paria kalalokkeja.

Selvästi runsain varpuslintu Linturannassa oli ruokokerttunen (44 paria). Seuraavaksi eniten havaittiin pajusirkkuja (17 paria) ja pajulintuja (13 paria). Lehtokerttuja ja peippoja tavattiin molempia seitsemän paria.

Vaateliaista hyönteissyöjistä pesivinä tavattiin satakieliä kuusi paria, rytikerttusia kolme ja kultarintoja kaksi paria. Pensassirkkalintuja ja luhtakerttusia alueella pesi kumpaakin yksi pari.

4.5.2 MUUTOKSET LINTURANNAN LINNUSTOSSA 1991-2001

Suurimmat muutokset Linturannan linnustossa viimeisen 10 vuoden aikana on naurulokkien hupeneminen 800 parista 200 pariin. Viime vuosikymmenien aikana naurulokkikanta on monin paikoin muuallakin Etelä-Suomessa taantunut. Tuoreimmassa uhanalaisten lajien tarkastelussa naurulokki onkin luokiteltu valtakunnallisesti vaarantuneeksi lajiksi⁴. Taantumisen syiksi on esitetty mm. pesiä ja

poikasia saalistavan minkin yleistymistä ja ravinnonsaannin heikentymistä mm. tehomaatalouden ja kaatopaikkojen tehostuneen hoidon takia⁵.

Kesällä 2001 naurulokkien pesintä Pohjukassa epäonnistui jo toisena vuotena peräkkäin. Tutkimuksissa pesistä löytyi kuolleita poikasia ja rikkonaisia munia. Raadot olivat kuitenkin niin huonokuntoisia, ettei kuolinsyytä pystytty päättelemään. Tuhon aiheuttaja lienee ollut minkki tai jokin muu nisäkäspeto. Myös pitkään jatkuneita vesisateita ja järven vedenpinnan nousua on epäilty loppikuolemien syyksi. Todennäköistä on, että myös muut maahan pesineet linnut Pohjukan alueella kärsivät samanlaisia menetyksiä. Merkille pantavaa on, että samaan aikaan, kun satojen parien Pohjukan lokkiyhdyksunnasta selvisi siivilleen vain muutamia poikasia, läheisellä Vanhankylänniemen Tiiraluodolla onnistui muutama lokkipari kasvattamaan toistakymmentä nuorukaista.

Vesilinnut hakeutuvat mielellään lokkiyhdyksuntien suojiin pesimään. Lokkiyhdyksunnan häviäminen Vanhankylänlahdelta ja Luoteisrannasta 1990-luvun aikana on vaikuttanut voimakkaasti alueen vesilintukantoihin. Vesilintuja on enää kolmannes kymmenen vuoden takaisesta määrästä.

Jäljelle jääneet lokit ovat asettuneet pesimään Pohjukkaan, aivan vilkasliikenteisen Rantakadun ja suosituksen Rantapuiston viereen. Naurulokit ovat sopeutuneet ihmisen aiheuttamaan häiriöön, mutta vähänkään aremmat vesilinnut eivät uskalla tulla pesimään näin rauhattomaan paikkaan. Aikaisemmin naurulokkiyhdyksuntien liepeillä pesineet kalatiirat ovat siirtyneet pesimään yhdeksi suureksi yhdyskunnaksi Vanhankylänniemen Tiiraluodolle.

Muissa linturyhmissä muutokset eivät ole olleet yhtä suuria, vaikkakin rantakanojen (nokikana, luhtahuitti ja luhtakana) yhteisparimäärä on laskenut vuoden 1991 yhdeksästä parista vuoden 2001 kolmeen pariin. On tosin huomattava, että luhtahuitin esiintyminen kesällä 1991 (4 paria) oli poikkeuksellisen runsas.

Pesiviä kahlaajia Linturannassa on kymmenen vuoden tutkimuskaudella tavattu 4 lajia. Kahlaajien yhteisparimäärät ovat vaihdelleet kuudesta (1996) kymmeneen (1991). Vuonna 2001 kahlaajia tavattiin 9 paria. Viimeisimmässä laskennassa uutena pesivänä kahlaajalajina tavattiin lehtokurppa. Lehtokurppa pesii mielellään kosteissa rantametsissä ja lajin ilmestyminen Linturantaan kertoo omalta osaltaan rantametsien laajenemisesta avoluhtien kustannuksella.

Linturannan varpuslintujen laji- ja parimäärät ovat olleet vakaat koko tutkimusjakson. Vuosittain alueella on pesinyt 23 -25 varpuslintulajia. Parimäärä on vaihdellut 127 parista (1996) 154 pariin (1991). Vuonna 2001 varpuslintuja pesi Linturannassa 139 paria. Kosteikoilla pesivistä varpuslinnuista keltavästäräkki näyttäisi kokonaan hävinneen Linturannan lajistosta. Siitä ei ole tehty yhtään pesintään viittaavaa havaintoa vuoden 1991 jälkeen. Uusina pesimälajeina vuonna 2001 havaittiin kultarinta, västäräkki ja puukiipijä.

Taulukko 5. Linturannan (osa-alueet Pohjukka, Luoteisranta, Kaakkolanranta ja Vanhankylänlahti) pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos	Muutos	Muutos
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	91-96	96-01	91-01
Silkiuikku	12	37	5	16	2	6	-7	-3	-10
Haapana	5	16	1	3	0	0	-4	-1	-5
Tavi	9	28	2	6	2	6	-7	0	-7
Sinisorsa	15	47	9	28	10	31	-6	1	-5
Lapasorsa	8	25	3	9	1	3	-5	-2	-7
Heinätavi	1	3	0	0	1	3	-1	1	0
Punasotka	5	16	1	3	0	0	-4	-1	-5
Tukkasotka	3	9	2	6	1	3	-1	-1	-2
Telkkä	0	0	1	3	3	9	1	2	3
Fasaani	11	34	3	9	2	6	-8	-1	-9
Luhtakana	0	0	0	0	1	3	0	1	1
Luhtahuitti	4	12	1	3	0	0	-3	-1	-4
Liejukana	0	0	1	3	0	0	1	-1	0
Nokikana	5	16	4	13	2	6	-1	-2	-3
Lehtokurppa	0	0	0	0	2	6	0	2	2
Taivaanvuohi	5	16	3	9	5	16	-2	2	0
Kuovi	2	6	1	3	1	3	-1	0	-1
Rantasipi	3	9	2	6	1	3	-1	-1	-2
Pikkulokki	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Naurulokki	800	2500	600	1875	200	625	-200	-400	-600
Kalalokki	1	3	1	3	0	0	0	-1	-1
Kalatiira	4	13	1	3	0	0	-3	-1	-4
Sepelkyyhky	1	3	1	3	0	0	0	-1	-1
Keltavästäräkki	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Västäräkki	0	0	0	0	1	3	0	1	1
Rautiainen	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Punarinta	1	3	0	0	3	9	-1	3	2
Satakieli	9	28	4	13	6	19	-5	2	-3
Leppälintu	0	0	1	3	0	0	1	-1	0
Pensastasku	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Mustarastas	0	0	1	3	1	3	1	0	1
Räkättirastas	6	19,0	8	25	5	16	2	-3	-1
Punakylkirastas	4	13	3	9	2	6	-1	-1	-2
Pensassirkkalintu	1	3	2	6	1	3	1	-1	0
Viitasirkkalintu	0	0	1	3	0	0	1	-1	0
Ruokokerttunen	40	125	37	116	44	138	-3	7	4
Viitakerttunen	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Luhtakerttunen	2	6	1	3	1	3	-1	0	-1
Ryतिकerttunen	0	0	1	3	3	9	1	2	3
Kultarinta	0	0	0	0	2	6	0	2	2
Pensaskerttu	7	22	4	13	5	16	-3	1	-2
Lehtokerttu	5	16	3	9	7	22	-2	4	2
Mustapääkerttu	1	3	0	0	0	0	-1	0	-1
Pajulintu	16	50	10	31	13	41	-6	3	-3
Harmaasieppo	2	6	0	0	1	3	-2	1	-1
Kirjosieppo	5	16	3	9	2	6	-2	-1	-3
Sinitäinen	3	9	4	13	5	16	1	1	2
Talitiäinen	7	22	6	19	4	13	-1	-2	-3

Puukiipijä	0	0	0	0	1	3	0	1	1
Harakka	4	13	3	9	3	9	-1	0	-1
Varis	2	6	2	6	0	0	0	-2	-2
Peippo	12	38	10	31	7	22	-2	-3	-5
Viherpeippo	0	0	3	9	0	0	3	-3	0
Punavarpuunen	3	9	4	13	5	16	1	1	2
Keltasirkku	2	6	2	6	0	0	0	-2	-2
Pajusirkku	17	53	14	44	17	53	-3	3	0
Yht.	1048	3275	769	2403	373	1166	-279	-396	-675
Lajeja	44		42		38				
Paria/km ² ilman naurulokkia	248	775	169	528	173	541	-79	4	-75

4.5.3 LINTURANNAN HOITOSUOSITUKSIA JA -EHDOTUKSIA

Pienpetojen tehokas loukkupyynti voisi Linturannan ja varsinkin Pohjukan alueella parantaa naurulokkien ja vesilintujen pesintätulosta. Myös naurulokkien pesimäalueen aitaamista tiheäsilmäisellä minkkiverkolla voisi pohtia.

Vanhankylänlahdella palteen poisto rantaviivasta helpottaisi tulvien nousua luhdalle. Samalla päästäisiin eroon myös maavallille juurtuneesta puustosta, joka toimii siivekkäiden pesärosvojen, harakan ja variksen, tähystyspaikkana.

Linturannan alueella pensaikoilla on suuri merkitys lintujen ruokailu- ja suojapaikkoina. Pensaikat suojelevat arkojen lajien pesintää estämällä ihmisten liikkumista alueella. Pensaita ja puustoa pitäisikin poistaa vain silloin, kun toimenpiteillä on selviä linnustoa hyödyttäviä vaikutuksia. Luoteisrannan pohjoisosan karpalosuolle levittäytyntä koivikkoa voisi raivata ja taata siten jatkossakin pesintämahdollisuudet kuoville. Pohjukan luhdalle, naurulokkiyhdyksunnan keskelle, juurtuneet pajupensaat pitäisi poistaa juuriaan myöden. Myös muiden luhtarantojen avoimena pitäminen lienee perusteltua.

Vanhankylänlahden luhdalle kaivettu laskeutusallas tulisi muotoilla uudelleen (*Liite 1*). Luhdan päälle, altaan reunoille läjitetyille maamassapenkereille ovat koivut ja pajut juurtumassa. Maamassat tulisikin kaivaa ylös ja siirtää esim. viereiselle pellolle. Samalla altaan reunat tulisi muotoilla samaan tasoon luhdan kanssa. Tällöin allas ei muuttaisi luhdan kasvillisuutta ja tulvavedet pääsisivät esteettä luhdan puolelle. Uudelleen muotoiltu allas voisi toimia nykyistä paremmin myös vesilintujen ruokailu- ja pesimäympäristönä. Altaan keskelle voisi läjitysmassoista muotoilla pienen saaren lintujen pesimäpaikaksi. Jotta saari pysyisi avoimena voisi sen päällystää soralla.

Myös muiden Linturannan alueelle laskevien ojien varteen voisi rakentaa laskeutusaltaita (*Liite 2*). Samalla kun altaat vähentäisivät Tuusulanjärven ravinnekuormitusta ne voisivat parantaa myös alueen vesi- ja rantalinnuston elinoloja. Myös Rantapuistoon voisi rakentaa laskeutusaltaan, joka samalla elävöittäisi puistoa.

Vanhankylänlahden rantatörmää pitkin kulkee vilkkaasti käytetty polku Kaakkolasta Vanhankylänniemeeseen. Polun linjaaminen kauemmaksi rantatörmästä parantaisi luhdalla pesivien lintujen rauhaa. Nykyisellään mm. koiranulkoiluttajien lemmikit juoksevat luhdalla.

Luoteisrannan karpalosuo on vähitellen kasvamassa umpeen ja muuttumassa kosteapohjaiseksi koivikoksi.

Taidetalo ympäristöineen toimii arvokkaan lintualueen suoja-alueena.

5. TAIDETALO

Maata 0,065 km²

Päälaskennat: 9.5, 28.5, 3.6 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 30.4 ja 22.5

Taidetalon alue tutkittiin vuonna 2001 ensimmäistä kertaa.

5.1 KUVAUS

Taidetalon osa-alue koostuu Taidetalon tontista, muutamasta omakotitalon pihapiiristä ja koirapuistosta. Tuusulanjärven puolella Taidetalon alue vaihettuu vähittäin Luoteisrannan pajujen ja koivujen hallitsemaksi viidaksi. Aiemmin Luoteisrantaan kuulunut Harjuvaaran pihapiiri siirrettiin Taidetalon osa-alueeseen.

5.2 LINNUSTO

Taidetalon alueella tavattiin pesivänä 17 lajia, pesivien parien määrä oli 39 (*Taulukko 6.*). Runsaimmat pesimälinnut olivat räkättirastas, talitiainen, sinitiainen ja peippo. Myös suurin osa muista osa-alueen linnuista olivat tyyppillisiä pihapiirien ja puistojen lajeja. Kaksi kalalokkiparia asusti Harjuvaaran pihapiirissä. Luhtakerttusen reviiri oli koirapuiston reunapensaissa.

5.3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vaikka Taidetalon alueella ei ole juurikaan merkitystä Linturannan kosteikkolajien pesimäalueena, toimii se rauhallsuutensa vuoksi tärkeänä suojavyöhykkeenä Natura-alueen ja kaupungin välillä. Alueen suojavaikutusta tehostaa Linturannan ja Taidetalon välinen tiheitä pensaita kasvava, vaikeakulkuinen rantapensaikko. Jatkossakin Taidetalon ympäristön rauhaa tulisi vaalia.

Taulukko 6. Taidetalon osa-alueen pesimälajisto 2001.

laji	2001	
	Paria	Paria/km ²
Fasaani	1	15
Kalalokki	2	31
Västäräkki	1	15
Mustarastas	1	15
Räkättirastas	8	123
Punakylkirastas	1	15
Luhtakerttunen	1	15
Lehtokerttu	2	31
Pajulintu	1	15
Harmaasieppo	2	31
Kirjosieppo	3	46
Sinitäinen	4	62
Talitiäinen	5	77
Varis	1	15
Varpunen		0
Peippo	4	62
Viherpeippo	1	15
Punavarpunen	1	15
Yht.	39	600
Lajeja	17	

6.0 LUOTEISRANNAN PELTO

Maata 0,045 km²

Päälaskennat: 9.5, 28.5, 3.6 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 30.4 ja 22.5

6.1 KUVAUS

Luoteisrannan pellolle läjitettiin vuonna 1991 Tuusulanjärven pohjoispäässä tehtyjen ruoppausten maamassat. Läjitetyksen jälkeen pelto on pensoittunut. Peltoa halkoo kaksi ojaa, joiden varsilla kasvaa tiheitä pensaikkoja ja paikoin järviruokoa. Pellon, tai nykyisellään ennemminkin pensoittuvan niityn, pohjoisosassa on laajahko kasvusto harvinaista vankkasaraa.

6.2 LINNUSTO

Luoteisrannan pellon neljästätoista pesivästä parista kaikki paitsi fasaani olivat hyönteissyöjiä. Runsaimmat pesimälinnut vuonna 2001 olivat ruokokerttunen ja pensaskerttu. Vaateliaampaa luhtakerttusta tavattiin kahdella reviirollä. Linnut olivat keskittyneet valtaojien varsien ja luhdan reunapensaikkoihin.

6.3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Etenkin pakettipellon kosteat ojanvarret pensaineen ylläpitävät pientä, mutta suhteellisen tiheää linnustoa. Lajisto tulee muuttumaan niityn kasvillisuuden muuttuessa. Puiden varttuessa pensaikkojen lajit korvautuvat metsien ja kulttuurimaisemien lajeilla.

Alue toimii Linturannan suoja-alueena varsinkin Natura-alueen rajan tuntumassa. Olisikin tärkeää, että alue tulevaisuudessa säästettäisiin luonnonsuojelun ja ulkoilun tarpeisiin. Alue voisi toimia luontopuistona, jonka elementteinä voisivat olla mm. jalopuupuisto, niityt ja pellon halkaisevan Eriksnäsinonjan varteen rakennetut lampareet, jotka toimisivat samalla laskeutusaltaina. Natura-alueen tuntumassa puistoa ei juurikaan hoidettaisi vaan se jätettäisiin luonnontilaan. Vanhankyläntien läheisyydessä ihmiskäden jälki voisi olla selvemmin näkyvillä. Alueella voisi olla myös polkuja ja penkkejä.

Taulukko 7. Luoteisrannan pellon osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos 91-96	Muutos 96-01	Muutos 91-01
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²			
Fasaani	0	0	1	22	1	22	1	0	1
Pensastasku	0	0	1	22	0	0	1	-1	0
Ruokokerttunen	2	44	3	67	4	89	1	1	2
Pensaskerttu	1	22	2	44	4	89	1	2	3
Lehtokerttu	0	0	0	0	1	22	0	1	1
Pajulintu	0	0	0	0	2	44	0	2	2
Punavarpuunen	1	22	0	0	0	0	-1	0	-1
Pajusirkku	0	0	1	22	0	0	1	-1	0
Yht.	4	89	9	200	14	311	5	5	10
Lajeja	3		6		6				

7.0 VANHANKYLÄNNIEMEN PELTO

Maata 0,20 km²

Päälaskennat: 9.5, 28.5, 3.6 ja 11.6.

Lisäkäynnit: 30.4 ja 29.6

7.1 KUVAUS

Aiemmissa raporteissa peltoa on nimitetty Linturannan pelloksi.

Vanhankylänniemen tyvellä on noin 20 hehtaarin laajuinen, rypsin ja viljanviljelyksessä oleva pelto. Järven puolelta pelto rajoittuu jyrkällä rantatörmällä Vanhankylänlahden luhtaan. Muilta osiltaan pelto rajoittuu Vanhankylän-, Stälhanen- ja Annitädintiehen.

7.2 LINNUSTO

Vuoden 2001 laskennoissa pellolla havaittiin 5 lintureviiriä (*Taulukko 8*). Pesimälinnuksi varmistuivat kiuru, niittykirvinen, västäräkki, ruokokerttunen ja pajulintu.

Aiempiin laskentavuosiin verrattuna pellon vaateliain pesimälinnusto pieneni voimakkaasti: töyhtöhyppä ja kuovi hävisivät kokonaan pellon lajistosta ja kiurukanta on huvennut viidestä kahteen pariin. Uusina lajeina pellon laiteille ojien ja pajupensaiden suojiin olivat asettuneet vähään tyytyvät lajit pajulintu ja ruokokerttunen. Koko tutkimusalueen ainoa niittykirvisreviiri oli Vanhankyläniemen pellolla.

7.3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vanhankyläniemen pelto oli viimeisiä töyhtöhyppän pesimäpeltoja Järvenpäässä. Ilmeisesti töyhtöhyppä ei enää pesi kaupungin alueella. Laji on voimakkaasti taantuneet myös muualla Suomessa maatalouden tehostumisen myötä. Samoin on käynyt kiurun.

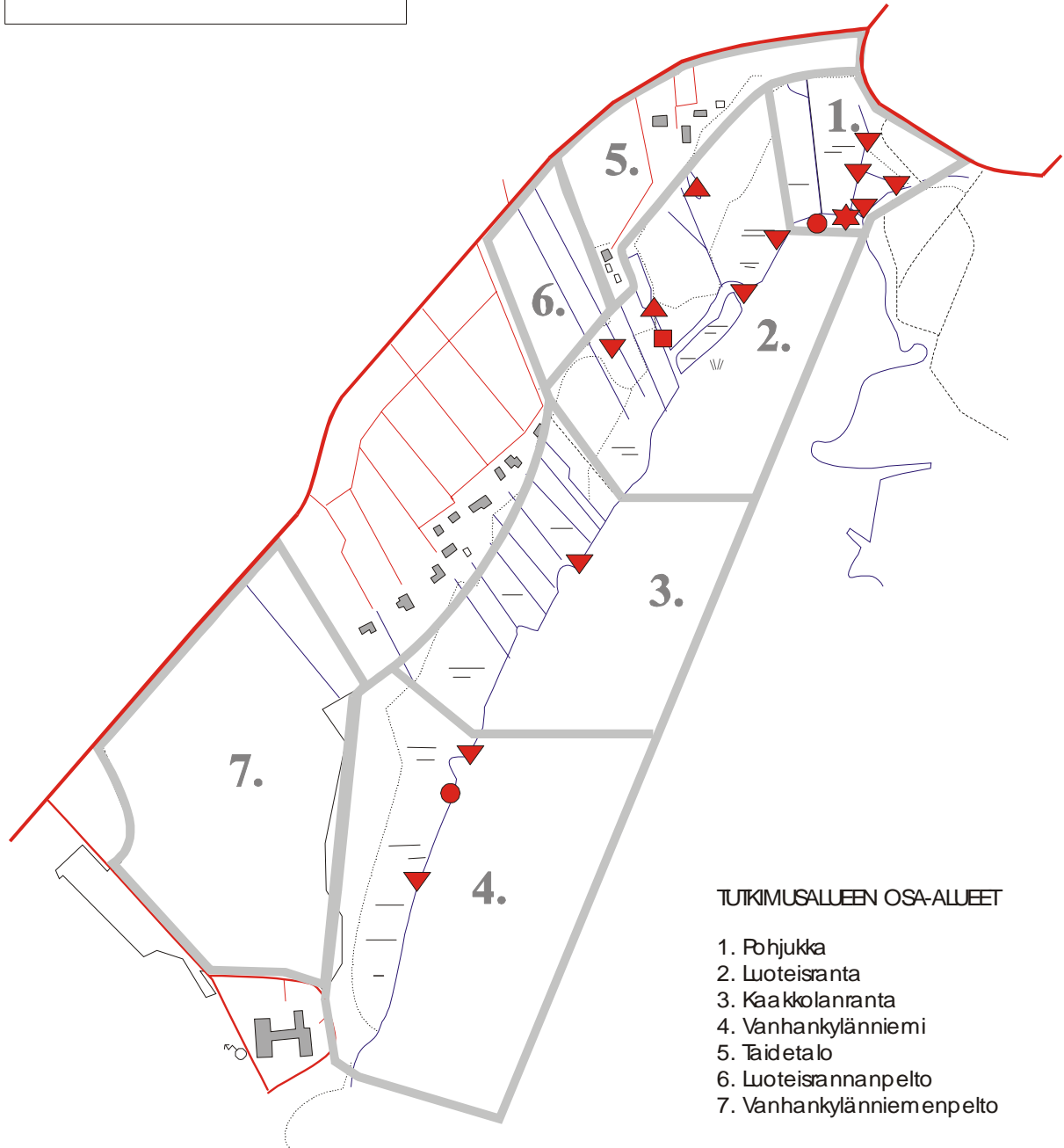
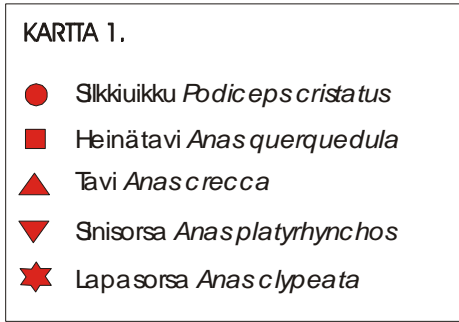
Vanhankyläniemen pellon viljelyssä voisi ottaa linnuston nykyistä paremmin huomioon. Luonnonmukaiset viljelymenetelmät (mm. kesannointi ja vuoroviljely) hyödyttäisivät alueen peltolinnustoa. Laajat suojakaistat ojien varsilla tarjoaisivat linnuille ruokailu- ja pesäpaikkoja.

Taulukko 8 . Vanhankyläniemen pellon osa-alueen pesimälajisto muutoksineen vuosina 1991, 1996 ja 2001.

Laji	1991		1996		2001		Muutos		
	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	Paria	Paria/km ²	91-96	96-01	91-01
Fasaani	1	5	1	5	0	0	0	-1	-1
Töyhtöhyppä	4	20	1	5	0	0	-3	-1	-4
Kuovi	0	0	1	5	0	0	1	-1	0
Kiuru	3	15	5	25	2	10	2	-3	-1
Niittykirvinen	0	0	0	0	1	5	0	1	1
Västäräkki	0	0	0	0	1	5	0	1	1
Ruokokerttunen	0	0	0	0	1	5	0	1	1
Pajulintu	0	0	0	0	1	5	0	1	1
Yht.	8	40	8	40	6	30	0	-2	-2
Lajeja	3		4		5				

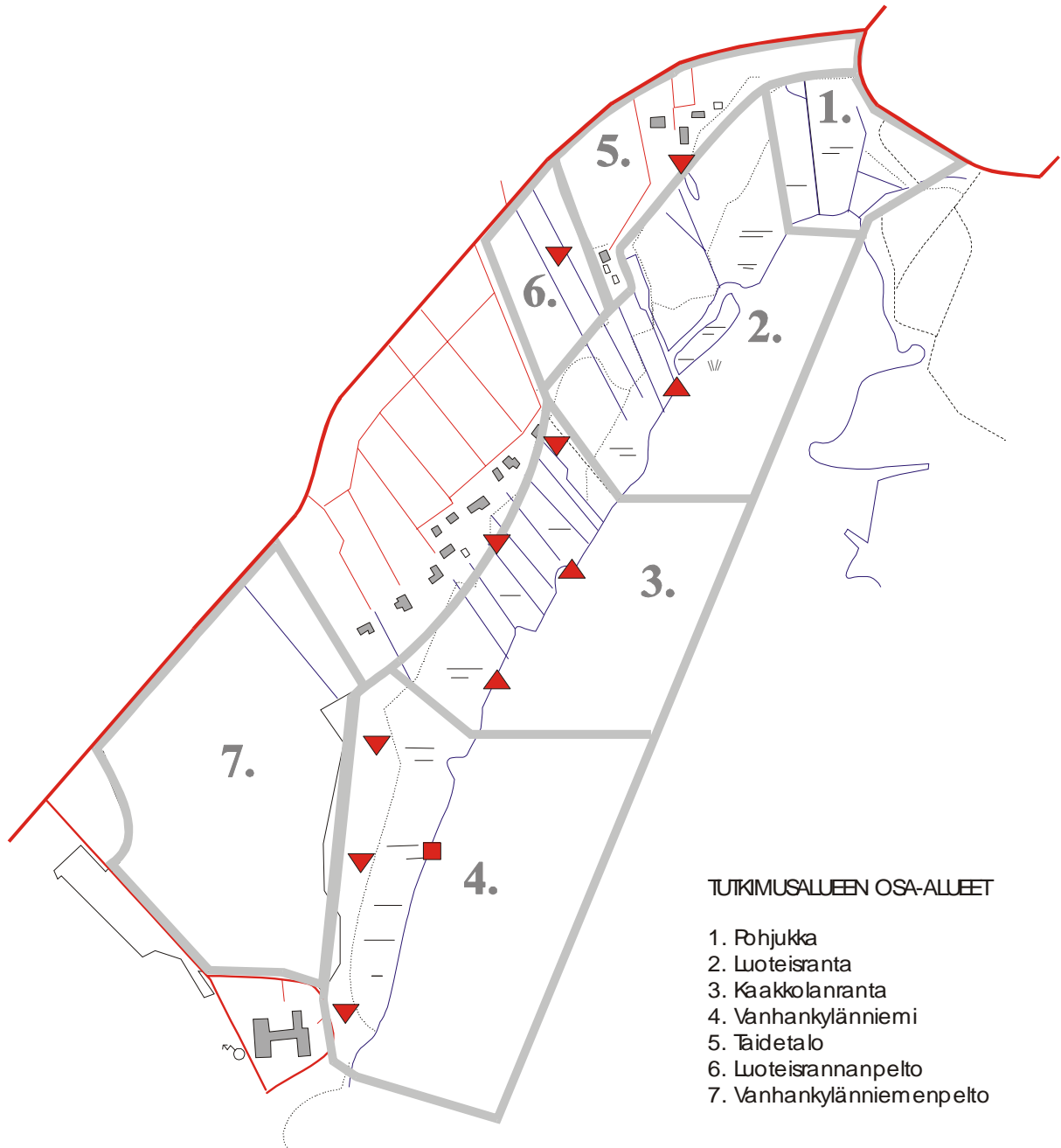
LÄHTEET

1. Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
2. Lavinto, A. & Niiranen, S. 1992: Järvenpään arvokkaat lintukohteet, perusselvitys 1991. Järvenpään ympäristölautakunta.
3. Lavinto, A. & Niiranen, S. 1997: Järvenpään arvokkaat lintukohteet, seurantaselvitys 1996. Järvenpään ympäristölautakunta, Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys, Tringa ry.
4. Valtion ympäristöhallinto: Suomen lajien uhanalaisuus 2000
<http://www.vyh.fi/luosuo/lumo/lasu/uhanal/elaimet/selkrank.htm>
5. Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava

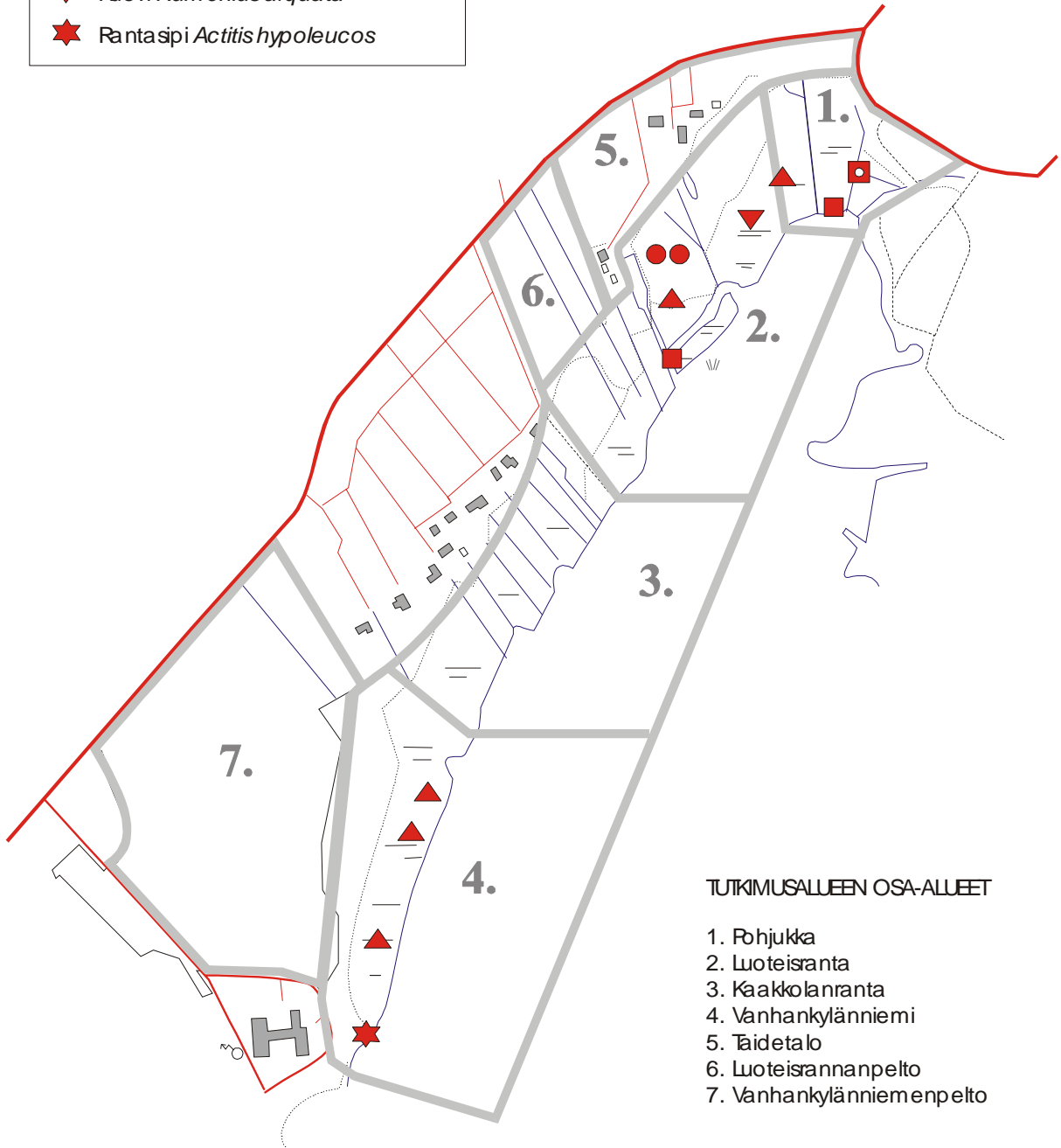
KARTTA 2.

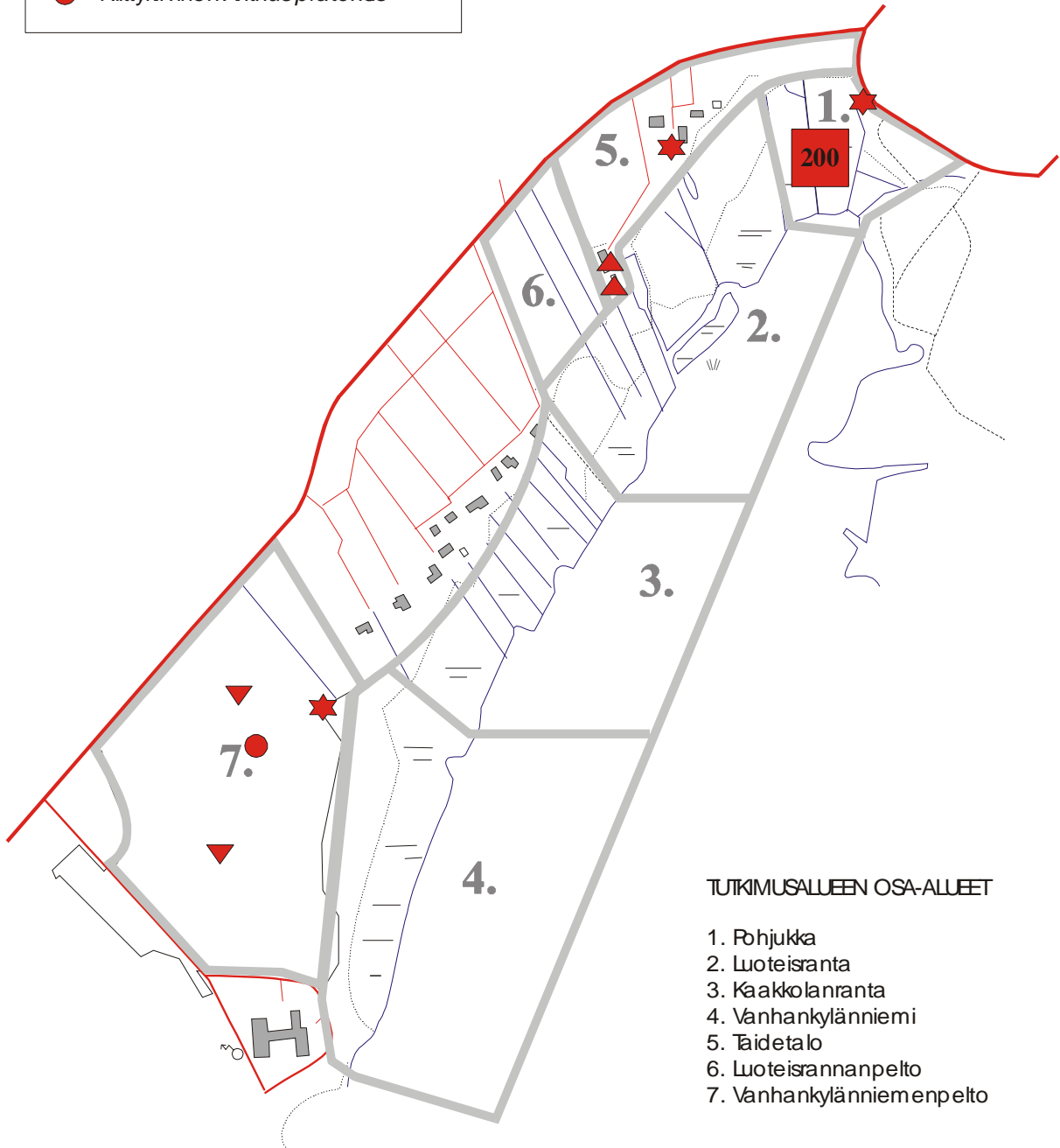
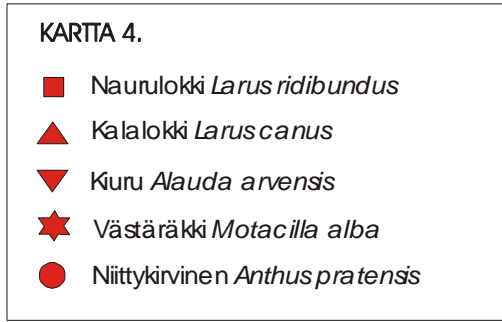
- Tukkasotka *Aythya fuligula*
- ▲ Telkkä *Bucephala clangula*
- ▼ Fasaani *Phasianus colchicus*

KARTTA 3.

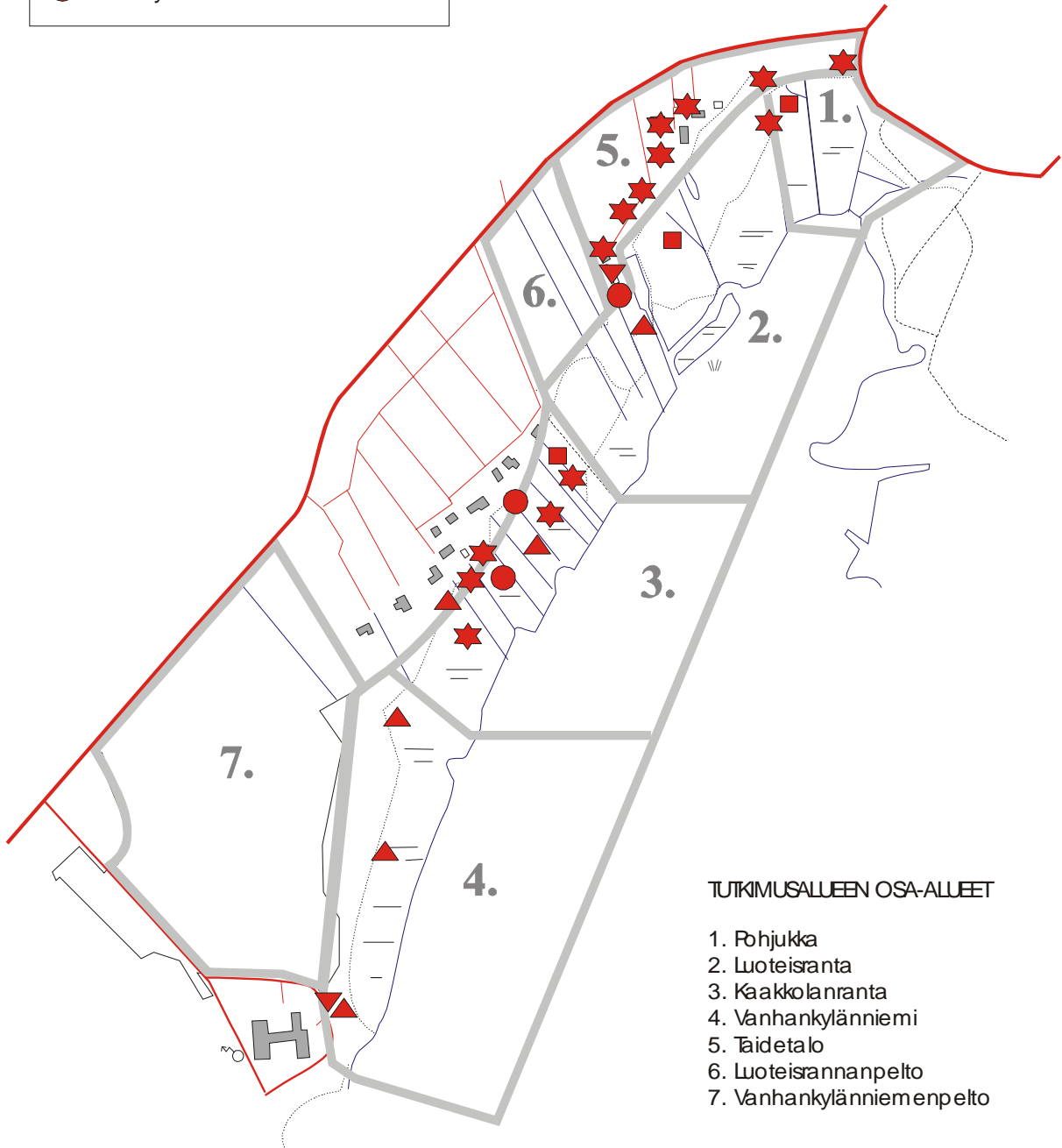
- ◻ Luhtakana *Fallus aquaticus*
- Nokikana *Fulica atra*
- Lehtokurppa *Scolopax rusticola*
- ▲ Taivaanvuohi *Gallinago gallinago*
- ▼ Kuovi *Numenius arquata*
- ★ Rantasipi *Actitis hypoleucos*

KARTTA 5.

- Punarinta *Erithacus rubecula*
- ▲ Satakieli *Luscinia luscinia*
- ▼ Mustarastas *Turdus merula*
- ★ Räkättirastas *Turdus pilaris*
- Punakylkirastas *Turdus iliacus*

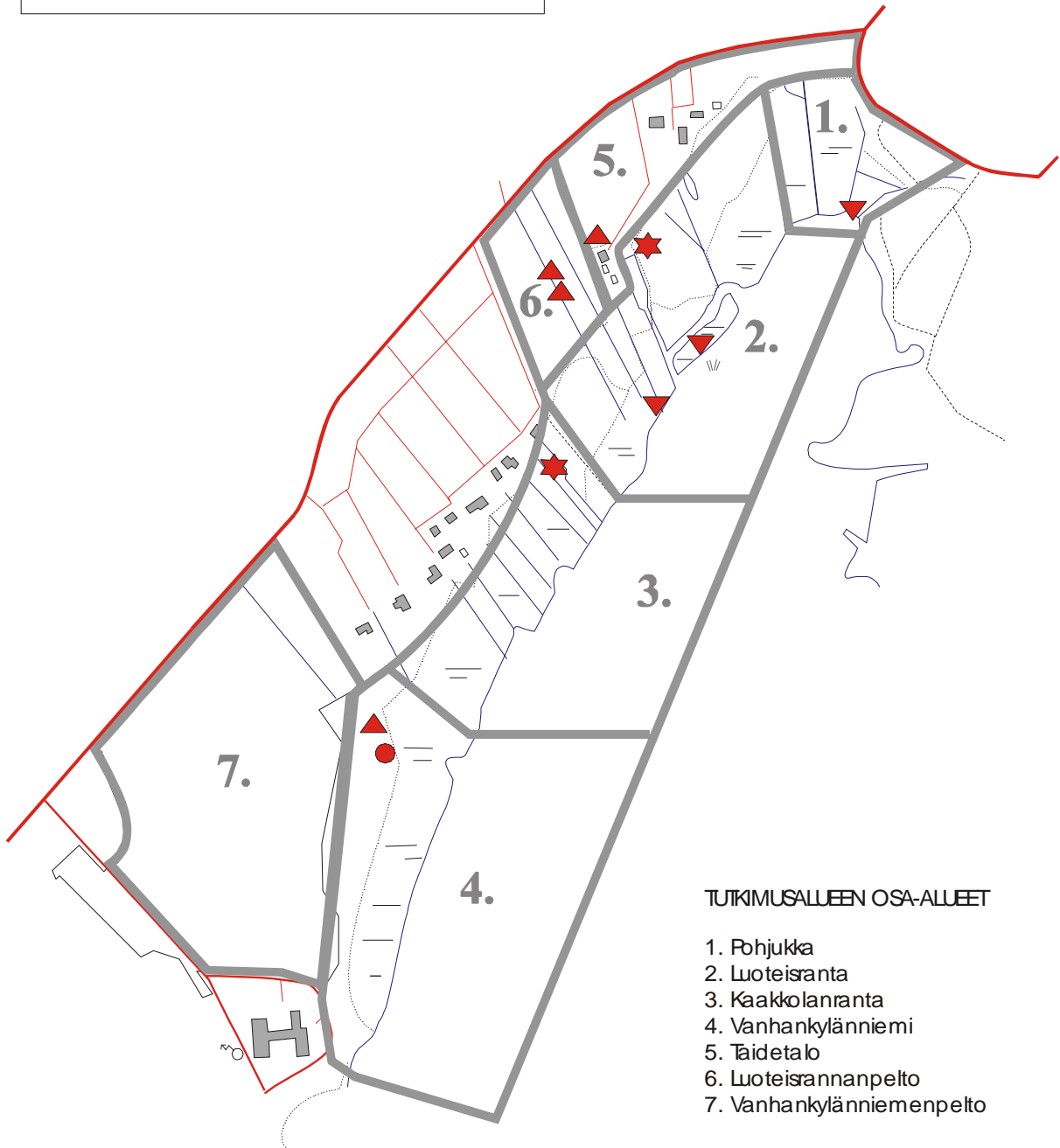

TUTKIMUSALUEEN OSA-ALUEET

1. Pohjukka
2. Luoteisranta
3. Kaakkolanranta
4. Vanhankylänniemi
5. Täidetalo
6. Luoteisrannanpelto
7. Vanhankylänniemenpelto

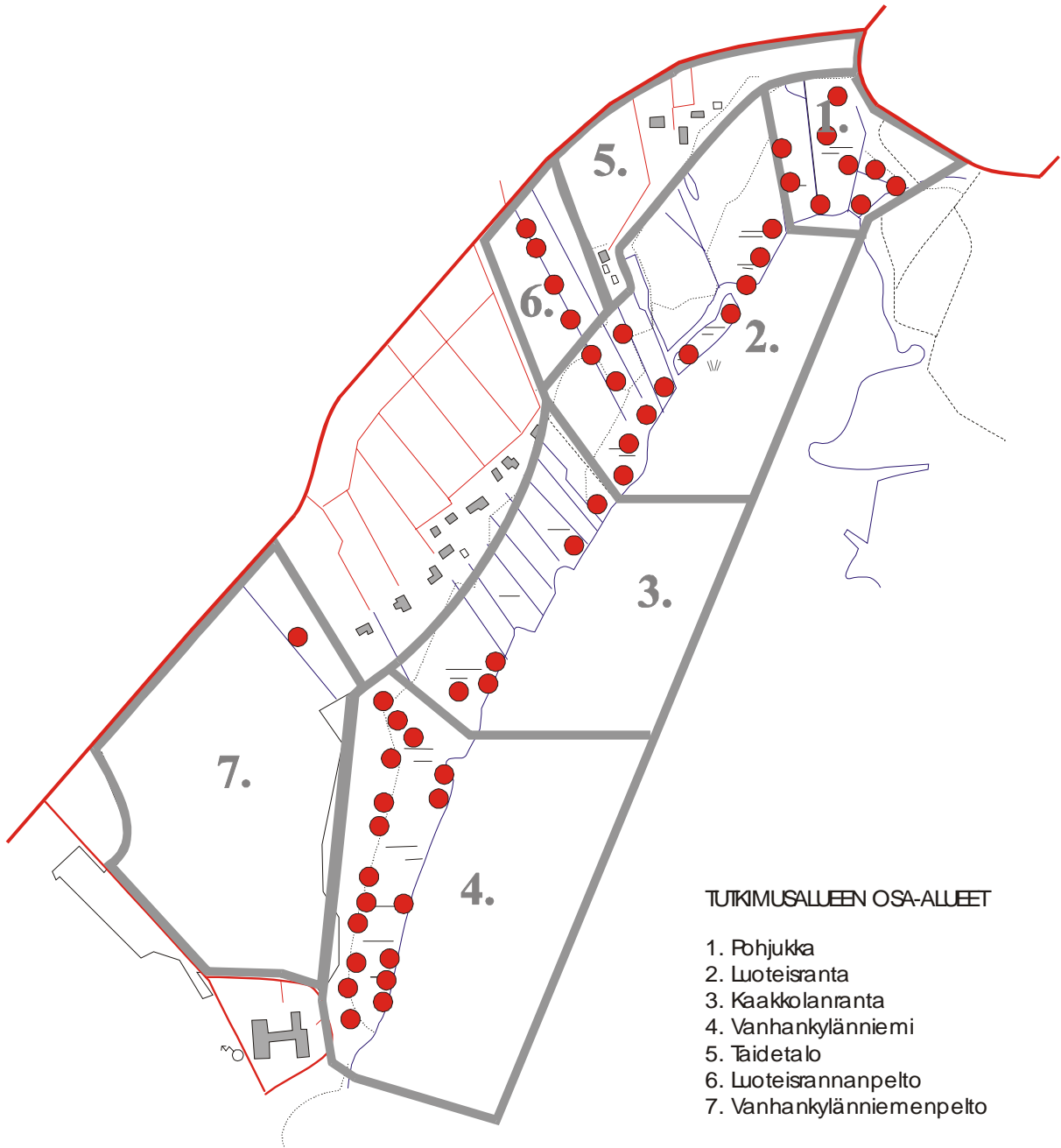
KARTTA 6.

- Pensassirkkalintu *Locustella naevia*
- ▲ Luhtakerttunen *Acrocephalus palustris*
- ▼ Rytikerttunen *Acrocephalus scirpaceus*
- ★ Kultarinta *Hippolais icterina*

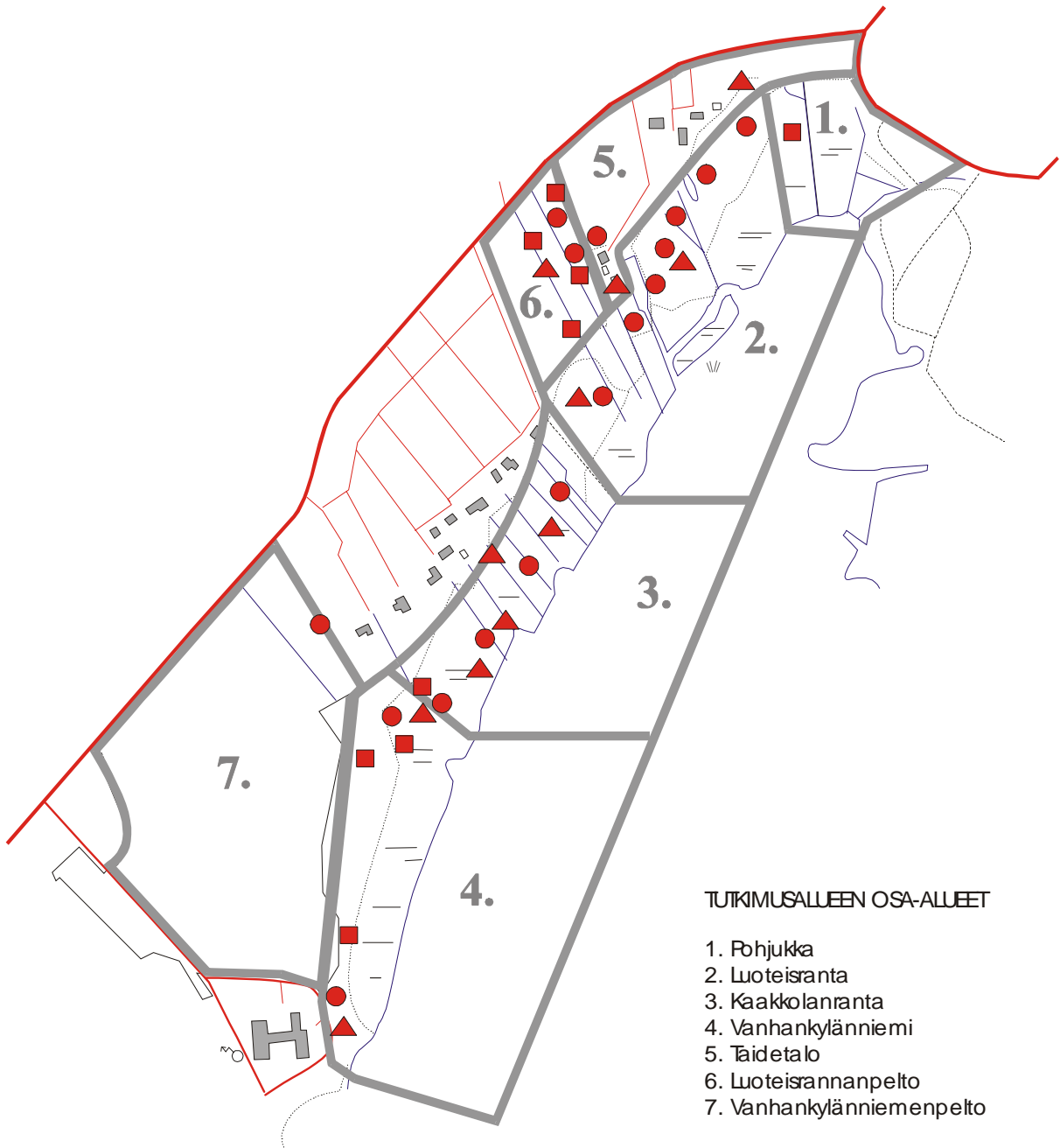
KARTTA 7.

● Ruokokerttunen *Acrocephalus schoenobaenus*

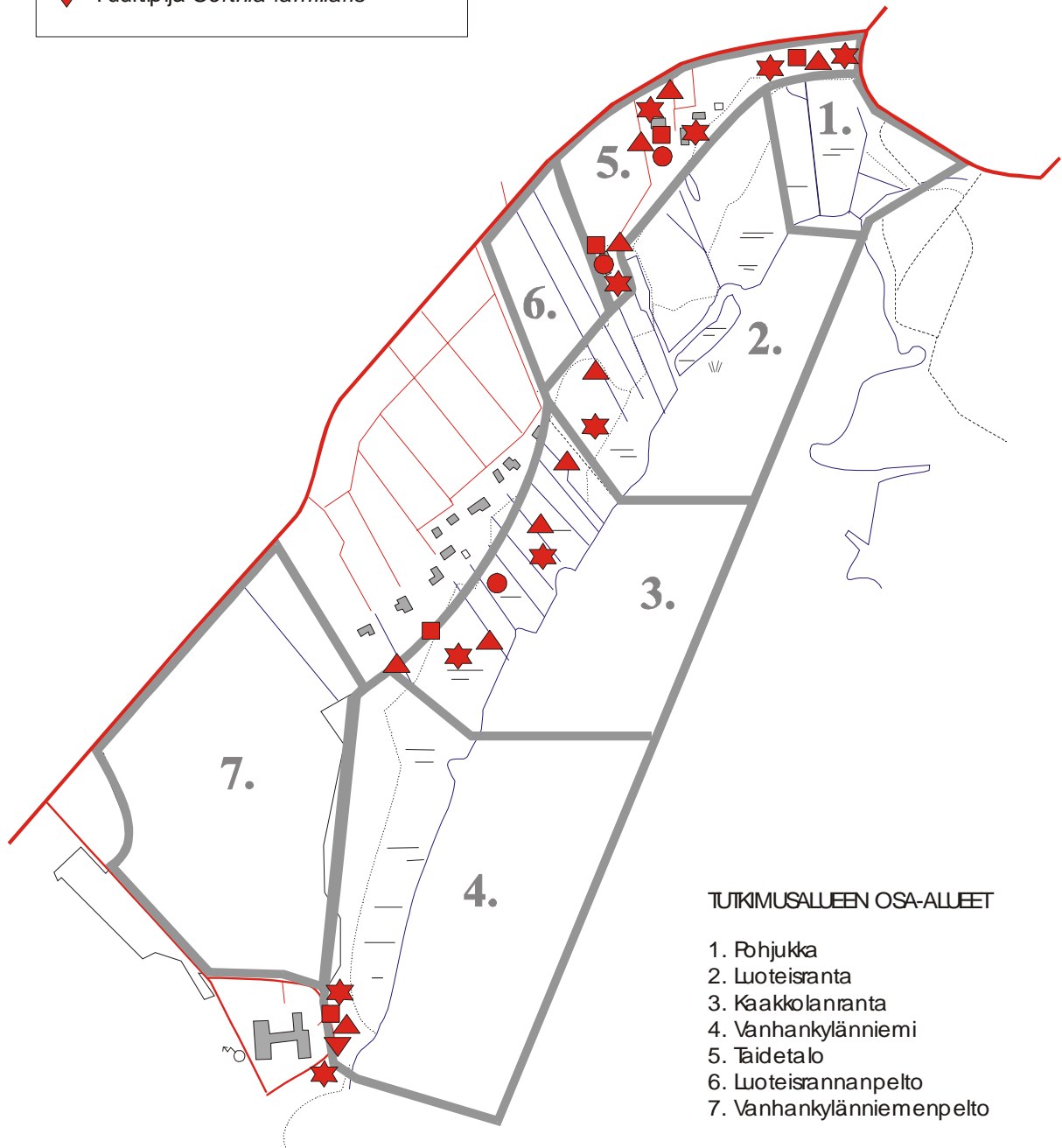
KARTTA 8.

- Pajulintu *Phylloscopus trochilus*
- Pensaskerttu *Sylvia communis*
- ▲ Lehtokerttu *Sylvia borin*

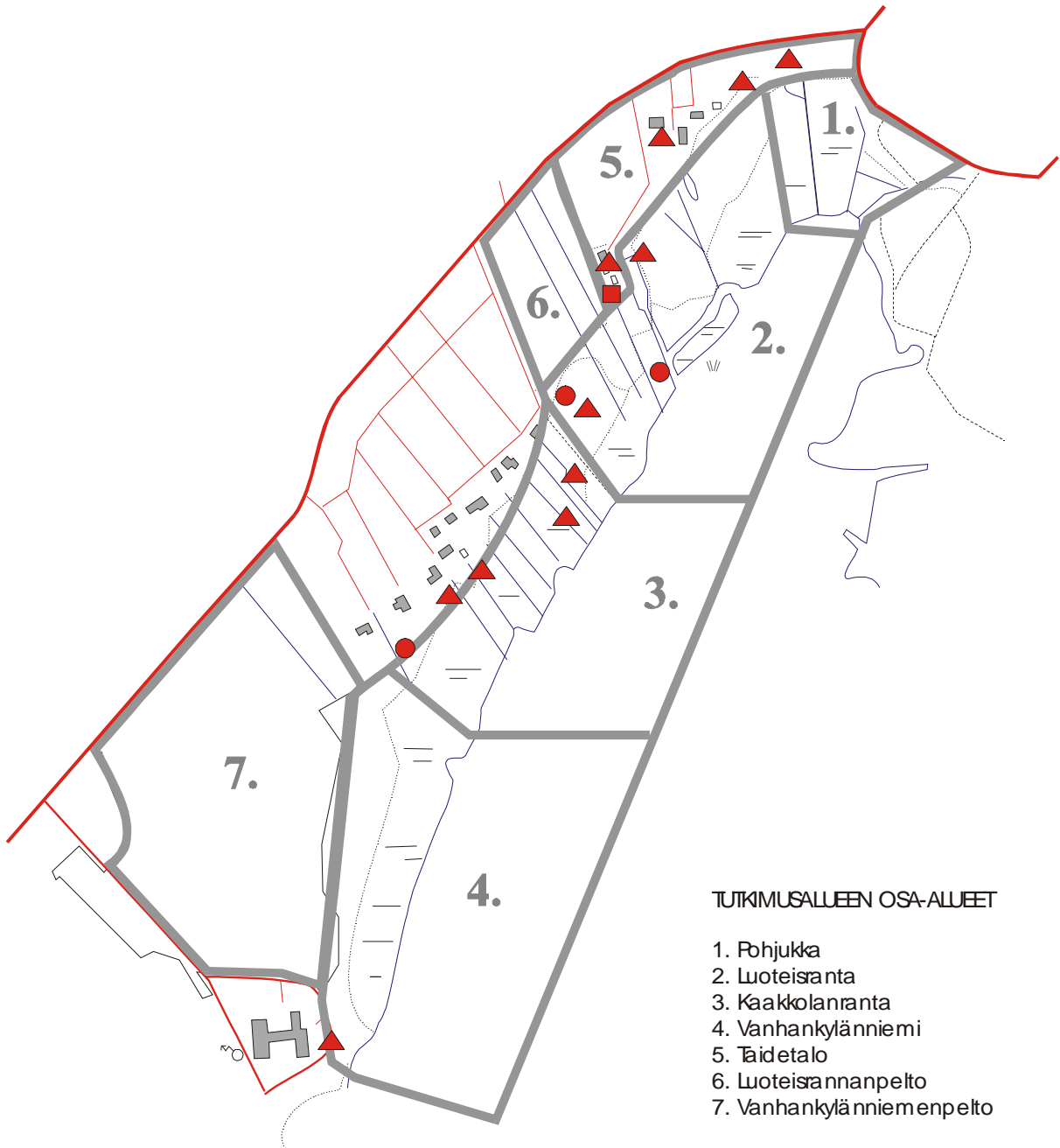
KARTTA 9.

- Hamaasieppo *Muscicapa striata*
- Kirjosieppo *Ficedula hypoleuca*
- ▲ Snitiainen *Parus caeruleus*
- ★ Tähtiäinen *Parus major*
- ▼ Puukipijä *Certhia familiaris*

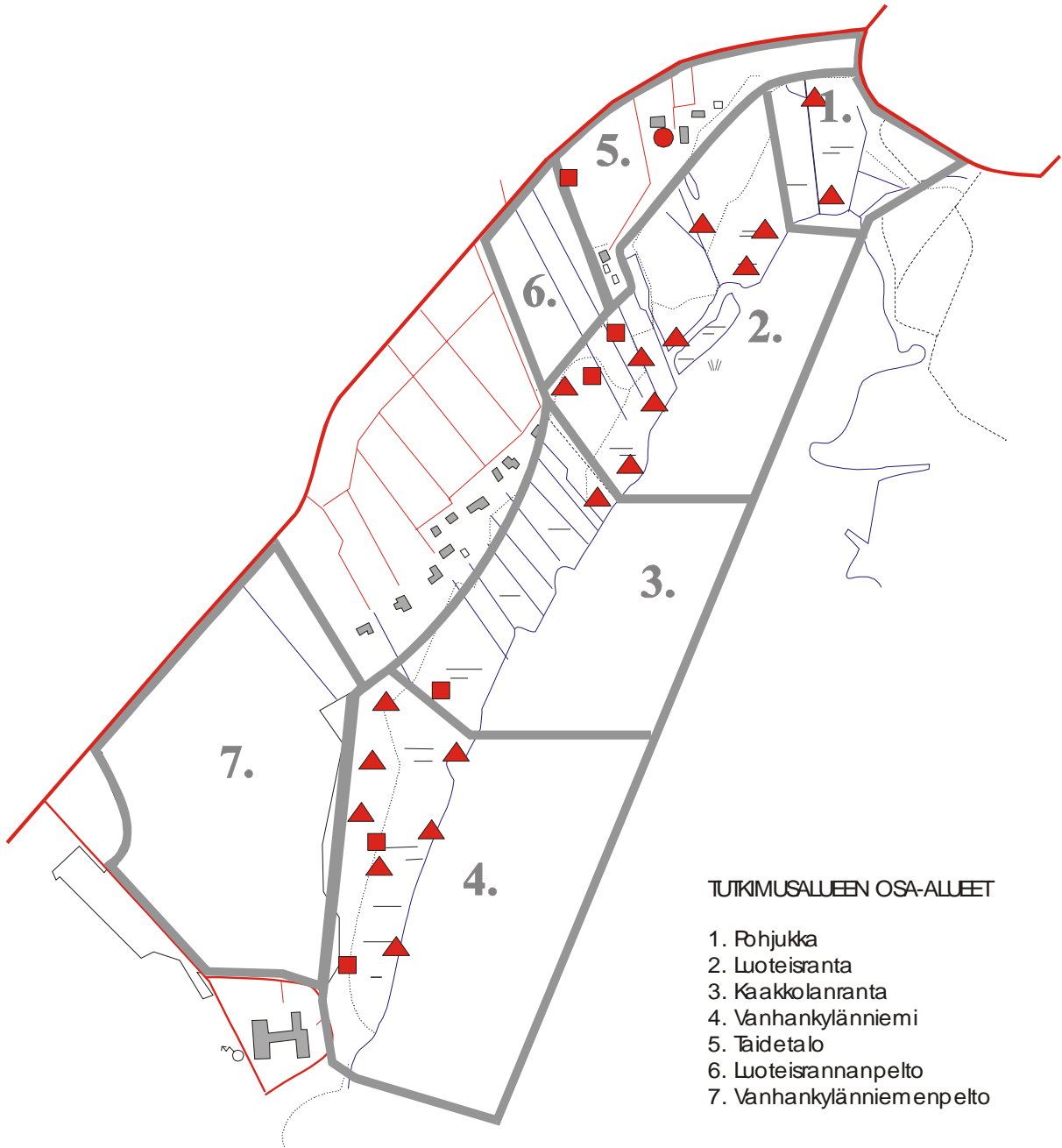
KARTTA 10

- Harakka *Fca pica*
- Varis *Corvus corone*
- ▲ Peippo *Fringilla coelebs*

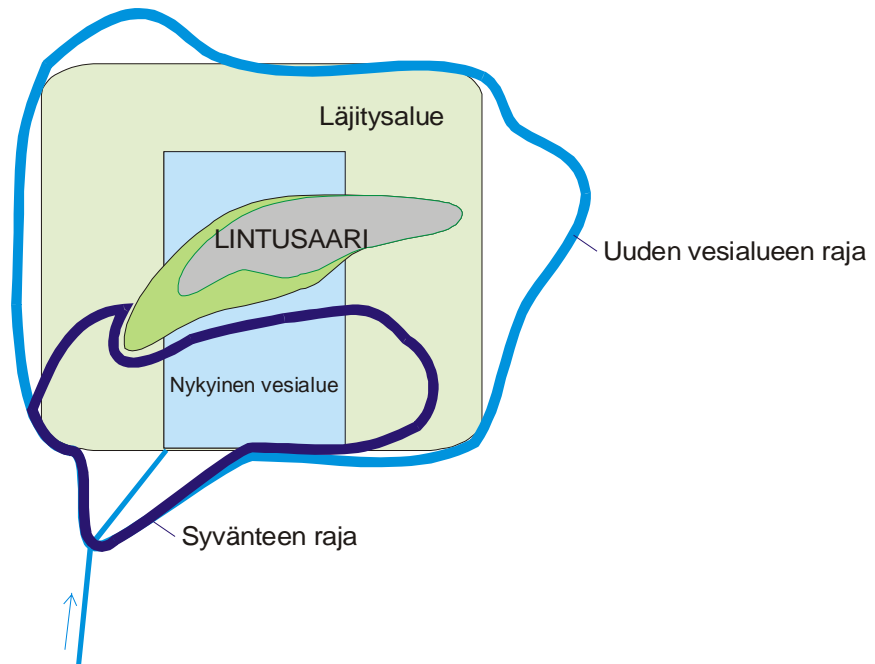
KARTTA 11.

- Vihreipeippo *Carduelis chloris*
- Punavarpunen *Carpodacus erythrinus*
- ▲ Pajusirkku *Emberiza schoeniclus*

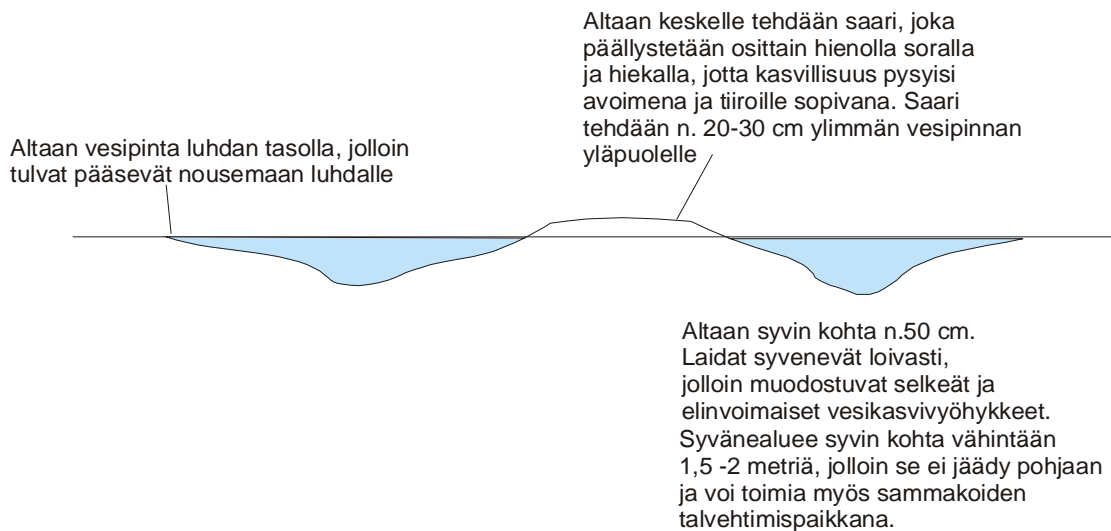

Liite 1. 1/2

Ehdotus Linturannan laskeutusaltaan korjaamiseksi.

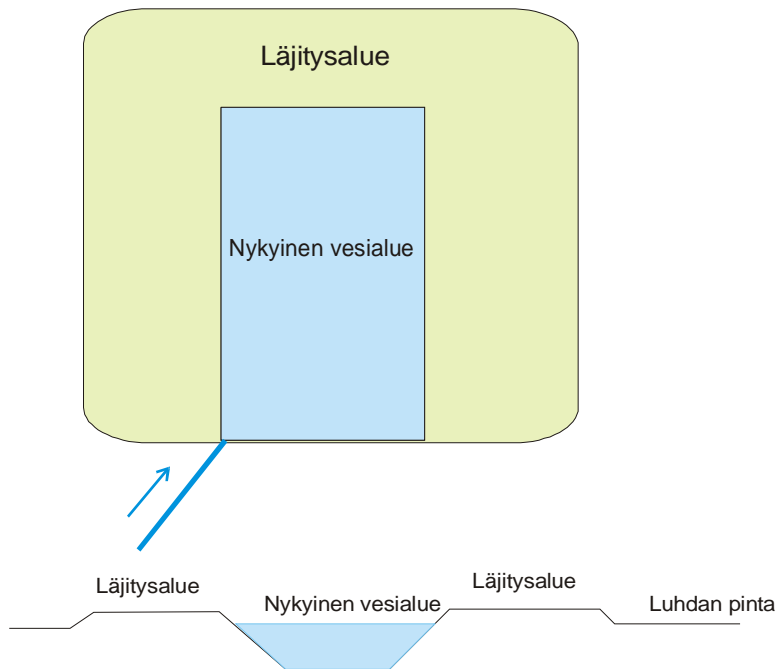

- Nykyisen altaan läjitysalue, joka suurimmaksi osaksi siirretään luhdalta pellon puolelle. Vain lintusaaren kohdalle jätetään läjitysmassaa.
- Nykyisen altaan vesialue.
- Uuden vesialueen raja.
- Syvänteen raja, johon kiintoaines pääosin laskeutuu.
- Altaan keskelle muotoiltava lintujen pesimäsaari.

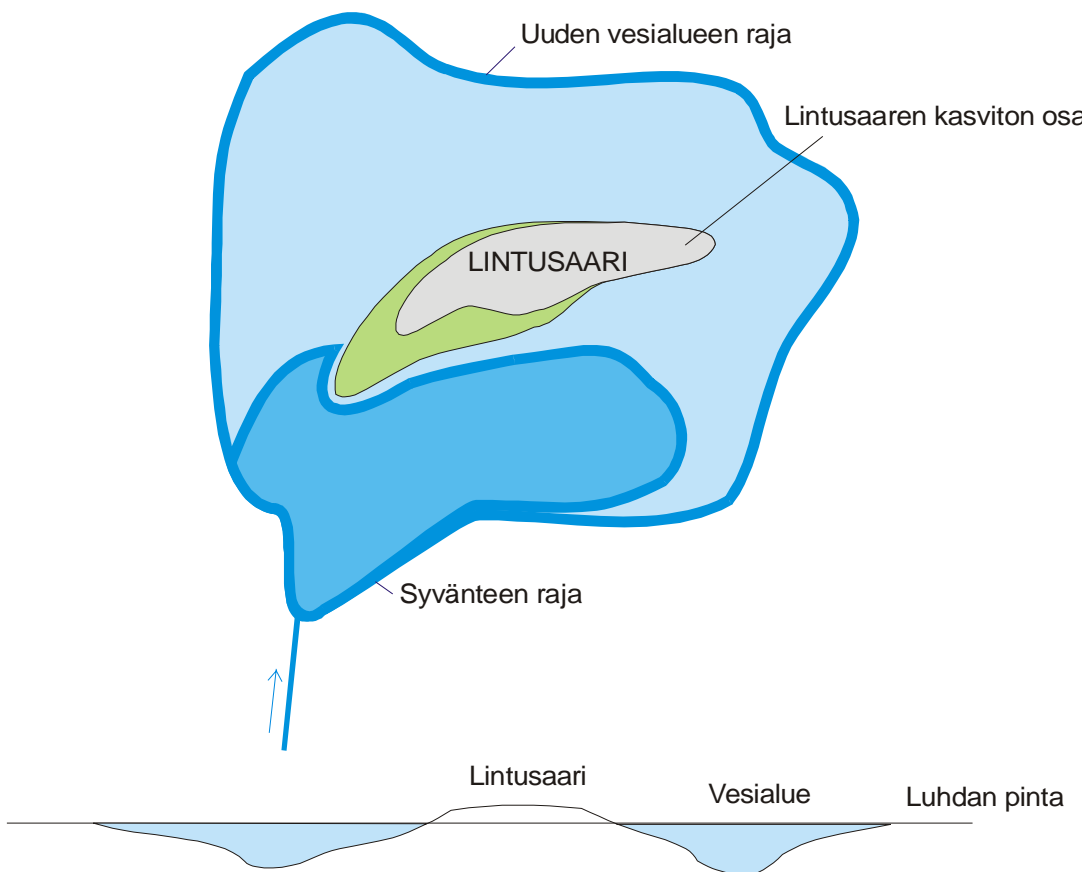

Liite 1 2/2

Linturannan nykyinen laskeutusallas

Ehdotus Linturannan laskeutusaltaan parantamiseksi.

Liite 2.
Mahdolliset allaspaikat Linturannassa ja sen läheisyydessä

